



VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT

ÚSTAV FINANCÍ

INSTITUTE OF FINANCES

DAŇOVÁ EVIDENCE JAKO METODA EVIDENCE HOSPODÁŘSKÝCH TRANSAKČÍ PODNIKATELŮ

TAX EVIDENCE AS A METHOD OF THE EVIDENCE OF ECONOMIC TRANSACTIONS

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Veronika Zemanová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. Dagmar Kalová

BRNO 2024

Zadání bakalářské práce

Ústav: Ústav financí
Studentka: **Veronika Zemanová**
Vedoucí práce: **Ing. Dagmar Kalová**
Akademický rok: 2023/24
Studijní program: Účetnictví a daně

Garant studijního programu Vám v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně zadává bakalářskou práci s názvem:

Daňová evidence jako metoda evidence hospodářských transakcí podnikatelů

Charakteristika problematiky úkolu:

Zadání
Úvod
Cíle práce a metodika zpracování
Teoretická východiska práce
Popis činnosti, kterou vykonává poplatník
Analýza současné situace
Vlastní návrhy řešení
Závěr
Seznam použité literatury
Přílohy

Cíle, kterých má být dosaženo:

Cílem bakalářské práce je navrhnout kroky a opatření ve spojitosti s vedením daňové evidence v konkrétním oboru podnikání, které povedou k daňové optimalizaci.

Základní literární prameny:

DĚRGEL, Martin. Daňové a nedaňové výdaje A-Z 2023. Český Těšín: Poradce, 2023. ISBN 978-80-7365-484-9.

DUŠEK, Jiří a SEDLÁČEK, Jaroslav. Daňová evidence podnikatelů 2023. 20. vyd. Praha: Grada, 2023. ISBN 978-80-271-3986-6.

HNÁTEK, Miloslav. Daňové a nedaňové náklady 2023. 6. aktualiz. a roz. vyd. Praha: Grada, 2023. ISBN 978-80-908801-0-8.

ŠTOHL, Pavel. Daňová evidence 2023: praktický průvodce problematikou daňové evidence pro podnikatele. 9. aktualiz. vyd. Znojmo: Pavel Štohl, 2023. ISBN 978-80-88221-73-9.

VYCHOPEŇ, Jiří. Meritum Daň z příjmů 2023. 19. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-467-5.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2023/24

V Brně dne 4.2.2024

L. S.

doc. Ing. Mgr. Karel Brychta, Ph.D.
garant

doc. Ing. Vojtěch Bartoš, Ph.D.
děkan

Abstrakt

Bakalářská práce se zaměřuje na vedení daňové evidence jako metody evidence zaznamenávání hospodářských transakcí podnikatelů, která povede k optimalizaci daňové povinnosti vybrané fyzické osoby v konkrétním oboru podnikání. První část se zabývá vysvětlením nezbytných pojmů souvisejících s problematikou daňové evidence, které jsou potřebné v dalších částech této práce. Dále je představena vybraná fyzická osoba a je nastaveno optimální vedení její daňové evidence. V závěru této části je vypočtena její současná daňová povinnost. Poslední část se zabývá návrhem a zhodnocením možných variant vedoucích k daňové optimalizaci.

Klíčová slova

Daň z příjmů fyzických osob, daňová evidence, daňová optimalizace, deník příjmů a výdajů, obchodní majetek

Abstract

The bachelor thesis focuses on tax record keeping as a method of recording the economic transactions of entrepreneurs, which will lead to the optimization of the tax liability of a selected natural person in a particular field of business. The first part deals with the explanation of the necessary concepts related to the issue of tax records, which are needed in the following parts of this thesis. Next, the selected individual is introduced and the optimal maintenance of their tax records is set. At the end of this section their current tax liability is calculated. The last part deals with the design and evaluation of possible options leading to tax optimization.

Key words

Personal income tax, tax evidence, tax optimization, income and expense diary, business assets

Bibliografická citace

ZEMANOVÁ, Veronika. *Daňová evidence jako metoda evidence hospodářských transakcí podnikatelů* [online]. Brno, 2024 [cit. 2024-05-13]. Dostupné z: <https://www.vut.cz/studenti/zav-prace/detail/160014>. Bakalářská práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, Ústav financí. Vedoucí práce Ing. Dagmar Kalová

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušila autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 13. 5. 2024

Veronika Zemanová

autor

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala vedoucí mojí bakalářské práce paní Ing. Dagmar Kalové za odborné rady a vstřícný přístup. Dále bych ráda poděkovala své rodině za podporu při psaní bakalářské práce.

Obsah

Úvod.....	10
Cíl a metodika práce	11
1. Teoretická východiska práce	12
1.1 Právní úprava daňové evidence	12
1.2 Předmět daňové evidence	12
1.3 Cíl daňové evidence.....	12
1.4 Způsob vedení daňové evidence	13
1.4.1 Otevření a uzavření daňové evidence	14
1.5 Obsah daňové evidence	14
1.5.1 Evidence příjmů a výdajů	14
1.5.1.1 Zdanitelné příjmy a příjmy, které nejsou předmětem daně	16
1.5.1.2 Daňové a nedaňové výdaje	17
1.5.2 Evidence dlouhodobého majetku.....	22
1.5.3 Evidence finančního majetku.....	30
1.5.4 Evidence zásob	32
1.5.5 Evidence pohledávek	33
1.5.6 Evidence dluhů	33
1.5.7 Archivace v daňové evidenci	34
1.5.8 Cizí měna v daňové evidenci	34
1.5.9 Dotace v daňové evidenci	35
2. Analýza současného stavu	36
2.1 Základní informace o podnikající osobě.....	36
2.1.1 Popis současného stavu.....	37
2.2 Daňová evidence.....	38
2.2.1 Dotace v daňové evidenci	38
2.2.2 Evidence příjmů a výdajů	39
2.2.3 Evidence majetku.....	42
2.2.4 Uzavření daňové evidence	43
2.3 Výpočet daňové povinnosti	44
2.3.1 Vyčíslení základu daně	45

2.3.2	Nezdanitelné části základu daně	45
2.3.3	Slevy na dani.....	46
2.3.4	Výsledná daňová povinnost.....	46
3.	Vlastní návrhy řešení	48
3.1	Paušální výdaje na dopravu při nevložení do majetku	48
3.1.1	Výpočet daňové povinnosti	50
3.2	Paušální výdaje na dopravu při vložení do majetku	51
3.2.1	Výpočet daňové povinnosti	53
3.3	Srovnání	54
	Závěr	56
	Seznam použitých zdrojů.....	57
	Seznam použitých zkratk	59
	Seznam obrázků.....	60
	Seznam tabulek	61
	Seznam rovnic.....	62
	Seznam grafů	63

Úvod

Téma této bakalářské práce se zabývá daňovou evidencí jako metodou evidence zaznamenávání hospodářských transakcí podnikatelů s cílem navrhnout kroky či opatření ve spojitosti s vedením daňové evidence, v konkrétním oboru podnikání, které povedou k daňové optimalizaci fyzické osoby.

Bakalářská práce se člení na tři části, a to na část teoretickou, analytickou a poslední návrhovou část. Teoretická část poskytuje nezbytné informace pro zpracování navazující analytické části a návrhů řešení. Teoretická část objasňuje základní pojmy v souvislosti s daňovou evidencí. Je zde vymezena právní úprava daňové evidence, její předmět a cíl a dále jsou představeny jednotlivé části daňové evidence se všemi náležitostmi.

Druhá, analytická část, se zaměřuje na popis současného stavu vybrané fyzické osoby, začínající podnikatelky. Jsou zde uvedeny základní informace o předmětu podnikatelské činnosti a všech klíčových skutečnostech, které nastaly v průběhu činnosti ve zdaňovacím období roku 2023. Dále jsou zhodnoceny nezdánitelné části základu daně, odčitatelné položky a také slevy na dani, kterých může podnikatelka využít. Následně je zpracována daňová evidence podnikatelky, kde jsou podrobněji rozebrány příjmy a výdaje za zdaňovací období z pohledu jejich daňové uznatelnosti.

Návrhová část vychází z podkladů v analytické části, kde je stanovena současná daňová povinnost podnikatelky. Jsou zde navrženy a porovnány dvě varianty vedoucí k daňové optimalizaci. Následně jsou posouzeny navržené varianty z pohledu daňové úspory, která je vyčíslena a také z pohledu praktičnosti a aplikovatelnosti u dané podnikatelky.

Cíl a metodika práce

Hlavním cílem bakalářské práce je navrhnout optimálních kroků a opatření pro začínající podnikatelku související s vedením daňové evidence v konkrétním oboru vykonávané činnosti, které povedou k daňové optimalizaci vybrané fyzické osoby. Navržené varianty daňové optimalizace vychází z platných právních předpisů České republiky pro rok 2023.

Dílčím cílem práce je zpracování jednotlivých částí daňové evidence začínající podnikatelky, jednoduše a přehledně tak, aby byla schopná si daňovou evidenci vést samostatně a správně. Součástí bude představení vybrané podnikatelky a jejího předmětu podnikání. Podstatným dílčím cílem je analýza příjmů a výdajů z pohledu daňové uznatelnosti v konkrétním oboru podnikání.

V první části bakalářské práce byla využita metoda literární rešerše. Dále metoda analýzy, což je proces, při kterém je prováděn rozbor konkrétních jevů či skutečností dané problematiky s cílem srozumitelnější interpretace dat a jejich vztahů. Dále byla použita metoda syntézy, která vychází z metody analýzy a je taktéž důležitá pro porozumění kombinaci vybraných dat či myšlenek. Obě tyto metody jsou využity v analytické části při analýze současného stavu podnikatelky.

V návrhové části byly za využití metody komparace porovnány navržené varianty daňové optimalizace. Metoda komparace je založená na srovnávání a je důležitá pro vyhodnocení výsledků.

1. Teoretická východiska práce

Daňovou evidencí bylo nahrazeno dříve používané jednoduché účetnictví. Do 1. 1. 2004 se podnikatelské subjekty, účtující v soustavě jednoduchého účetnictví, řídily dle zákona o účetnictví a dalších právních předpisů (Hakalová a Pšenková, 2019, s. 11). Daňovou evidenci musí vést poplatníci s příjmy dle § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění (dále jen „ZDP“), kteří nevedou účetnictví ani neuplatňují paušální výdaje procentem z příjmů.

1.1 Právní úprava daňové evidence

Daňovou evidenci legislativně upravuje § 7b ZDP, který ale neuvádí způsob ani formu jejího vedení, pouze vymezuje obsah daňové evidence (Hakalová a Pšenková, 2019, s. 12). Podnikatel se tedy může sám rozhodnout jakým způsobem daňovou evidenci povede, musí však respektovat její obsah, aby mohla evidence sloužit ke správnému zjištění základu daně.

1.2 Předmět daňové evidence

Dle § 7b ZDP je výsledkem daňové evidence zjištění základu daně z příjmů a obsahuje informace o příjmech a výdajích v členění potřebném pro zjištění základu daně ale také o majetku a dlužích.

Pro obsahové vymezení složek majetku se zpravidla používají zvláštní právní předpisy o účetnictví (Hakalová a Pšenková, 2019, s. 12-13).

Daňová evidence přinesla oproti jednoduchému účetnictví mnohem nižší administrativní náročnost, jednoduchost v oblasti metodiky a značně menší nároky na technickou vybavenost. Dle zásady jednoduchosti eviduje pouze peněžní toky, bezprostředně související s podnikatelskou činností, a konto majetku a dluhů podnikatele v průběhu zdaňovacího období (Dušek a Sedláček, 2023, s. 9).

1.3 Cíl daňové evidence

Daňová evidence poskytuje důležité údaje pro zpracování daňového přiznání podnikatele, funguje tedy jako podklad k zjištění základu daně z příjmů. Pokud je však vedena průběžně, má dle Štohl (2023, s. 14) i další význam, neboť poskytuje přehled o stavu a

pohybu majetku a dluhů podnikatele a může sloužit jako zdroj informací pro ekonomické rozhodování při řízení firmy.

Dle Hakalové a Pšenkové (2019, s. 15) je cílem vést průkazně evidenci příjmů a výdajů odděleně od evidence majetku a dluhů. Důležité je správně vykázat jak daňové, tak i nedaňové příjmy a výdaje, což je klíčové pro stanovení základu daně z příjmů podnikatele po konci zdaňovacího období.

V případě, že je podnikatel registrovaným plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH“), je dalším úkolem daňové evidence zajistit povinnosti vyplývající z § 100 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, v platném znění. Daňová evidence musí především poskytovat informace pro správný výpočet daňové povinnosti a musí být vedena v potřebné formě pro sestavení měsíčního nebo čtvrtletního daňového přiznání. Plátce DPH je též povinen vést evidenci uskutečněných plnění, která nejsou zdanitelná (Dušek a Sedláček, 2023, s. 11).

1.4 Způsob vedení daňové evidence

Začínající podnikatel v malém rozsahu si může evidenci vést pouze fyzicky, např. v sešitě. Výhodnější je však využití tabulek v excelu, kde jsou data přehlednější, dostupnější např. na více zařízeních a také se zde data dají snadno využít pro vytváření různých přehledů pro podnikatelské rozhodování. Tabulku v excelu pro vedení daňové evidence lze zdarma stáhnout již předpřipravenou z internetu. Pro podnikatele s větším očekávaným rozsahem podnikání doporučuje ve své publikaci Dušek a Sedláček (2023, s. 11), využití programu pro daňovou evidenci. Na trhu existují jak zdarma, tak i zpoplatněné programy. Programy, které jsou zdarma, mají často omezení na zadání dokladů jen do určitého počtu.

U podnikatele, který se rozhodne si vést evidenci sám, je stěžejní potřeba znalostí všech zákonů vztahujících se k vedení daňové evidence. V opačném případě může vedením pověřit jinou osobu, ať už je to zaměstnanec – účetní, nebo jiná fyzická či právnická osoba. Pověřením jiné osoby se ale podnikatel nezbavuje odpovědnosti za vedení své daňové evidence. Vhodné je uzavřít s protistranou, která bude zodpovědná za vedení evidence, náležitou smlouvu o vedení daňové evidence. Smlouva by měla přesně vymezovat požadované činnosti, formu předání a zpracování evidence, dohodnutou cenu

požadovaných služeb, včetně oboustranné odpovědnosti smluvních stran (Hakalová a Pšenková, 2019, s. 18).

1.4.1 Otevření a uzavření daňové evidence

Otevření daňové evidence probíhá buď ke dni, kdy subjekt zahájí podnikatelskou činnost nebo v první den zdaňovacího období. Termínem „otevření daňové evidence“ se rozumí otevření peněžního deníku a převedení počátečních zůstatků peněžních prostředků v hotovosti, na bankovních účtech a případně i průběžných položek, které byly součástí minulého zdaňovacího období. V dalším kroku musí podnikatel ještě otevřít knihy pohledávek, závazků a pomocné knihy týkající se ostatních složek majetku a dluhů. Podnikatelé mohou provádět zápisy v těchto knihách i v následujících zdaňovacích obdobích. Tyto zápisy však musí být jasně a zřetelně od sebe odlišeny tak, aby bylo zřejmé, k jakému zdaňovacímu období se vztahují (Hakalová a Pšenková, 2019, s. 29).

Uzavření daňové evidence je nezbytným krokem pro zjištění základu daně na konci zdaňovacího období. K 31. 12. podnikatel sestaví přehled o skutečném stavu majetku a dluhů a ke stejnému datu také přehled o příjmech a výdajích. Tyto přehledy jsou podkladem k sestavení daňového přiznání podnikatele za uplynulé zdaňovací období (Dušek a Sedláček, 2023, s. 128).

Dle § 7b, odst. 4 ZDP musí poplatník vedoucí daňovou evidenci k poslednímu dni zdaňovacího období zjistit skutečný stav zásob, hmotného majetku, pohledávek a závazků a o těchto skutečnostech provést zápis. Tyto zjištěné reálné stavy položek se porovnají s vykazovanými stavy v knihách a o případné rozdíly podnikatel upraví základ daně (Pilátová, 2022, s. 79).

1.5 Obsah daňové evidence

V této kapitole jsou vymezeny jednotlivé části, které dohromady tvoří celek daňové evidence.

1.5.1 Evidence příjmů a výdajů

Nejdůležitější částí daňové evidence jsou informace o příjmech a výdajích. Podnikatel, který uplatňuje výdaje dle § 24 ZDP, v daňové evidenci zaznamenává veškeré příjmy z podnikatelské činnosti a také výdaje vázané na majetek, který je zahrnutý v obchodním

majetku. Jedná se o výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů. Ty jsou uplatněny pouze v prokázané výši a maximálně do zákonem stanovené výše (Dušek a Sedláček, 2023, s. 25).

V daňové evidenci není konkrétně vymezena podoba evidence příjmů a výdajů. ZDP pouze udává, že v evidenci musí být obsaženy informace o příjmech a výdajích v členění nezbytném pro správné určení základu daně. Hlavní knihou daňové evidence je tedy deník příjmů a výdajů, který je často v praxi nazýván také jako peněžní deník (Štohl, 2023, s. 38).

V peněžním deníku se evidují hospodářské operace vyjadřující příjem nebo úbytek peněžních prostředků. Konkrétně se jedná o příjmy a výdaje uskutečněné v hotovosti (příjmový/výdajový pokladní doklad) a příjmy a výdaje provedené bankou (bankovní výpis).

Zapisují se sem taktéž průběžné položky, kde se jedná zejména o převody mezi bankovním účtem a pokladnou, převody mezi dvěma účty nebo dvěma pokladnami. Naopak se zde neobjevují zpravidla hospodářské operace charakteru předpisu plateb, například odvodů nebo přijatých či vystavených faktur (Hakalová a Pšenková, 2019, s. 30).

Jednotlivé záznamy se do deníku zadávají dle dokladů, a to v chronologickém pořadí. Pro každou hospodářskou transakci je určen jeden řádek, jak je zobrazeno na obrázku č. 1, zkratkou ZD je míněn základ daně. Vedle peněžních příjmů, se do deníku uvádí i nepeněžní transakce, které ovlivňují výši rozdílu mezi příjmy a výdaji. Potom proběhnou konečné součty a zjištění celkových příjmů, které jsou předmětem daně, spolu se souvisejícími výdaji (Dušek a Sedláček, 2023, s. 29).

Do deníku se vyplňují záznamy o jednotlivých hospodářských operacích. Každý záznam v peněžním deníku by měl obsahovat alespoň datum, číslo dokladu, popis operace, označení, zda se jedná o příjem nebo výdaj, dále pak určení, jestli jde o daňový či nedaňový příjem/výdaj a výši transakce.

U plátců DPH je součástí deníku také sloupec, ve kterém se eviduje přijaté nebo zaplacené DPH. Ve sloupci, kde je označen doklad, bývají použity zpravidla zkratky dokladů

s jejich pořadovými čísly. V praxi to může vypadat tak, že např. první zadaný výpis z bankovního účtu bude označen pod zkratkou jako BU1 (Seyfor, 2021).

Datum	Doklad	Text	Peněž. prostředky v hotovosti		Peněž. prostředky na bank. účtech		Průběžné položky		Příjmy zahrnov. do ZD	Výdaje odčítatel. od ZD	Příjmy nezahrnov. do ZD	Výdaje neodčítat. od ZD
			příjem	výdej	příjem	výdej	příjem	výdej				
a	b	c	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Obrázek č. 1: Zjednodušený deník příjmů a výdajů

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: Štohl, 2023, s. 39)

Struktura deníku příjmů může být jiná než na obrázku č. 1. Každý poplatník vedoucí daňovou evidenci si může svůj peněžní deník pozměnit přidáním dalších sloupců, např. pro detailnější přehled výdajů, které jsou zahrnovány do základu daně, nebo naopak odebráním těch co nevyhovují jeho potřebám (Dušek a Sedláček, 2023, s. 30). Je však důležité, aby deník splňoval veškeré požadavky dle ZDP a byl v souladu s příslušnými právními předpisy (Hakalová a Pšenková, 2019, s. 30).

Peněžní deník na obrázku č. 1 můžeme rozdělit do dvou částí, a to na levou a pravou. V levé části, kterou tvoří sloupce 1 až 4, evidujeme pohyb peněz ve firmě dle toho, jestli se jedná o navýšení či snížení prostředků v pokladně nebo na běžném účtu v bance. V části pravé (sl. 5–10) jsou zaznamenávány převody peněz mezi bankou a pokladnou, konkrétně ve sloupcích 5 a 6. Ve sloupcích 7 až 10 dochází ke členění příjmů a výdajů dle zákona o daních z příjmů na daňové a nedaňové. Každá transakce, kterou zaznamenáváme v deníku příjmů a výdajů, bude zapsána stejnou částkou v levé i v pravé části (Štohl, 2023, s. 39).

1.5.1.1 Zdanitelné příjmy a příjmy, které nejsou předmětem daně

Dle § 3 ZDP je příjmem jak peněžité, tak i nepeněžité plnění, které subjekt získá během své podnikatelské činnosti. V případě, že podnikatel inkasuje hotovostní platby, tak mu z § 97 odst. 1 daňového řádu vyplývá povinnost vést evidenci denních tržeb, pokud správce daně nestanoví jinak (Dušek a Sedláček, 2023, s. 25).

Platby, které jsou prováděny v hotovosti, jsou upraveny zákonem č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti, ve znění pozdějších předpisů. Ze zmíněného zákona vyplývá, že subjekt, který poskytuje platbu, ji musí provést bezhotovostně, pokud výše platby

převyšuje částku 270 000 Kč. Příjemce platby, která zmíněný limit překračuje, může tuto platbu přijmou pouze bezhotovostně, v hotovosti ji nesmí přijmout. Všechny platby uskutečněné v jakékoliv měně, které jsou provedeny stejným platícím témuž příjemci platby a v průběhu jednoho kalendářního dne, jsou započítány do limitu. Pro účely tohoto zákona se platba, provedená v cizí měně, přepočítá dle směnného kurzu devizového trhu, který je vyhlášený Českou národní bankou (dále jen „ČNB“) ke dni provedené platby (Hakalová a Pšenková, 2019, s. 30).

Zdanitelné příjmy nebo také daňové příjmy, jsou příjmy vyplývající z podnikání, které poplatník obdržel za svou podnikatelskou činnost nebo i za prodej majetku, který je zahrnut v obchodním majetku podnikatele (Hakalová a Pšenková, 2019, s. 41).

Nejčastějšími zdanitelnými příjmy jsou prodej zboží, výrobků a služeb, náhrady od pojišťoven za škodu na firemním majetku, přijaté provozní dotace, prodej materiálu nebo drobného hmotného majetku, a prodej hmotného majetku.

Přesné určení daňové uznatelnosti příjmů je zásadní pro správnost evidence a tím i správné vyčíslení daně na konci zdaňovacího období (Štohl, 2023, s. 42).

Příjmy, které nejsou předmětem daně, neovlivňují základ daně. Tyto příjmy plynou z podnikatelské činnosti, ale byly již zdaněny dříve nebo dani z příjmů ani nepodléhají. V peněžním deníku na obrázku číslo 1 mají tyto příjmy umístění ve sloupci 9 (Hakalová a Pšenková, 2019, s. 41-42).

Nejčastějšími příjmy, které nejsou předmětem daně z příjmů, jsou osobní vklady peněžních prostředků do podnikání, přijaté úvěry nebo zápůjčky, přijaté dotace na pořízení hmotného majetku nebo vrácení nadměrného odpočtu DPH (u plátce DPH).

O jaký se jedná příjem zpravidla se nachází v zákoně o daních z příjmů, příjmy, které nejsou předmětem daně najdeme v § 3 a osvobozené příjmy od daně v § 4 a § 4a (Štohl, 2023, s. 42).

1.5.1.2 Daňové a nedaňové výdaje

Kromě peněžních výdajů, jsou evidovány i ty nepeněžní, vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů specifikované v § 24 ZDP, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o výdaje snižující základ daně podnikatele (Dušek a Sedláček, 2023, s. 26).

Při určování, zda se jedná o daňový či nedaňový výdaj se řídíme dle § 24 a 25 ZDP. Jak uvádí Štohl (2023, s. 43) jsou zde uvedeny pouze příklady daňových a nedaňových výdajů, díky různorodosti podnikatelských činností je takřka nemožné vyjmenovat všechny druhy. Poplatník má na své straně důkazní břemeno a musí mít tedy k dispozici důkazní prostředky pro případnou obhajobu před správcem daně, tak aby dokázal že náklady byly skutečně vynaloženy pro účely podnikání.

Příklad praktického postupu při určování, zda se jedná o výdaj, kterým si poplatník může snížit základ daně uvádí ve své publikaci Hnátek (2023, s. 203) a to tak, že by se podnikatel měl nejdříve zaměřit na ustanovení § 25 odst. 1 ZDP, jestli se nejedná o výdaj daňově neúčinný a poté nahlédnout do § 24 odst. 2 ZDP, kde se nachází množství příkladů daňově účinných výdajů. Pokud poplatník nenalezne výdaj v § 24 odst. 2 ani v § 25 odst. 1 ZDP, řídí se dle ustanovení § 24 odst. 1 ZDP.

Daňové výdaje jsou výdaje, které vznikly v souvislosti s příjmy z podnikatelské činnosti a zároveň jsou zákonem o daních z příjmů uznány jako výdaje, které snižují základ daně (Hakalová a Pšenková, 2019, s. 42).

Jako nejčastější příklady daňových výdajů můžeme uvést nákup materiálu a zboží, nákup drobného hmotného majetku, nákup nehmotného majetku, výdaje na mzdy, sociální a zdravotní pojistné za zaměstnance a provozní režie.

Do provozní režie můžeme zařadit například nákup kancelářských potřeb, energie, různé poradenské služby nebo třeba nájemné (Štohl, 2023, s. 44).

Výdaje, které vznikly podnikateli v době ještě před zahájením podnikatelské činnosti, ale které souvisí s jeho připravovaným podnikáním, si může subjekt uplatnit jako daňový výdaj, a to i přes to že byly tyto výdaje uskutečněny v kalendářním roce předcházejícím roku zahájení podnikatelské činnosti. Může se jednat o výdaje na položky zásob (§ 5, odst. 7 ZDP) nebo třeba o úhradu poplatku za zřízení živnostenského oprávnění, poradenské služby, nájem apod. Toto pravidlo se však nevztahuje na dlouhodobý hmotný majetek, který se musí odepisovat (Štohl, 2023, s. 38).

Některé náklady mohou ovlivňovat základ daně přes to, že nejsou zaplacené. Nejčastěji jde o uplatnění daňových odpisů u majetku, který nebyl zaplacen, ale jsou u něj splněny podmínky pro odepisování dle § 26 ZDP, zejména vlastnictví. Dalším uvedeným příkladem může být nájemné u finančního leasingu, které je časově rozlišeno. Častou

chybou bývá uplatnění výdajů týkajících se škod, kdy si podnikatel chybně uplatní škody na vlastním majetku dvakrát. Škoda způsobená na cizím majetku je taktéž daňově uznatelným nákladem (Dušek a Sedláček, 2023, s. 26-27).

Pro zvýšení konkurenceschopnosti často podnikatelské subjekty využívají reklamu či propagaci. V důsledku toho samozřejmě vnikají výdaje, které je třeba posoudit z pohledu daňové uznatelnosti. Ve své publikaci uvádí Štohl (2023, s. 152), že výdaje na reklamu lze uznat jako položku ovlivňující základ daně, a to bez omezení výše takového výdaje. Reklama může mít nejrůznější podobu, zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy v § 1 odst. 2 ji definuje jako oznámení, předvedení či jinou prezentaci šířenou komunikačními médii, které mají za cíl podporu podnikatelské činnosti, především pak podporu spotřeby nebo prodeje zboží nebo například podporu poskytování služeb. Definici reklamy lze dle Děrgela (2023, s. 389) vykládat jako podporu prodeje, z čehož vyplývá že výdaje na ni splňují podmínku daňové uznatelnosti výdajů v souladu s § 24 odst. 1 ZDP.

Pokud si podnikatel chce snížit základ daně o výdaje za reklamní předměty pro své zákazníky či obchodní partnery musí splnit podmínky vyjmenované v § 25 odst. 1 písm. t) ZDP a to sice, že předmět musí být opatřen obchodní firmou nebo ochrannou známkou poskytovatele předmětu či názvem propagovaného zboží nebo služby, což lze naplnit například tiskem vlastních etiket, orazítkováním nebo třeba vložením vizitky do obalu. Hodnota takového jednoho předmětu nesmí činit více než 500 Kč bez DPH, platí že v případě, kdy předmět vzniká výrobou nebo sestavením z více kusů, tak se do limitu započítává souhrn cen jednotlivých součástí. Další podmínku uznatelnosti tvoří fakt, že se nesmí jednat o předmět spotřební daně s výjimkou tichého vína. Co je považováno za tiché víno upřesňuje kromě § 93 odst. 3 zákona o spotřebních daních i Hnátek (2023, s. 201) a to tak že je jím víno červené, bílé nebo růžové, které není šumivé ani neobsahuje přídavek lihu jako je tomu např. u portského vína. Kromě výše zmíněného není podoba reklamních předmětů ani jejich množství nijak speciálně stanoveno. Opět je ale vhodné, aby byl podnikatel připraven na případnou nutnost prokázání splnění těchto podmínek například uschováním fotografií reklamních předmětů nebo třeba evidencí zákazníků, kterým předměty předal.

Jak ve své publikaci uvádí Hnátek (2023, s. 203), lze za daňově uznatelné považovat i výdaje na pracovní oblečení. Podmínkou pro uznatelnost je samozřejmě fakt, že se jedná

o oblečení, které podnikatel používá výhradně pro podnikání. V souladu s § 24 odst. 1 ZDP je pracovní oblečení nákladem na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů. Pro snazší obhajobu při prokazování daňové uznatelnosti výdajů na pořízení pracovního oblečení je vhodné opatřit jej například logem obchodního jména na viditelném místě nebo pořídit oblečení ve firemní barvě, což u podnikatelů může být třeba barva loga. V tomto případě by výdaj na našití obchodního jména či loga na oděv byl také daňově účinným výdajem. Opatření pracovního oblečení logem však není nutnou podmínkou pro daňovou uznatelnost výdaje, podnikatel by ale měl být schopný odůvodnit volbu takového oblečení jako pracovního.

Do daňově uznatelných výdajů patří i veřejnoprávní poplatky dle § 24 odst. 2 písm. ch) ZDP, zde je uvedeno, že daňově uznatelnými výdaji jsou poplatky s výjimkami uvedenými v § 25 ZDP, přičemž v § 25 se žádné neuznatelné výjimky poplatků nenachází. Poplatky ve své publikaci blíže specifikuje Děrgel (2023, s. 340-342), a to tak že se jedná o protiplnění za konkrétní požadovaný úkon, přičemž poplatník je k úhradě poplatků často nepřímo nucen nějakým právním předpisem. Těchto poplatků existuje mnoho, z těch známějších se jedná o správní poplatky, dálniční poplatky nebo třeba rozhlasové a televizní poplatky, které jsou v praxi označovány jako koncesionářské poplatky.

Zmíněné koncesionářské poplatky jsou stanoveny zákonem č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích. Dle § 5 odst. 3 tohoto zákona je fyzická osoba, která je podnikatelem, povinna platit poplatek za každý televizní nebo rozhlasový přijímač, který využívá k podnikání, na rozdíl od domácností, které platí vždy jen jeden poplatek bez ohledu na počet přijímačů. Z toho vyplývá, že podnikatel, který má ve své provozovně umístěné třeba rádio či televizi, ze které šíří obsah pro své zákazníky, je povinen hradit koncesionářský poplatek za každé jedno takové zařízení.

Z pohledu posouzení daňové uznatelnosti výdajů se ZDP věnuje jen veřejnoprávním poplatkům. Ve své publikaci objasňuje Děrgel (2023, s. 339), že ostatní soukromoprávní neboli smluvní poplatky z právního hlediska poplatky nejsou, jelikož je toto označení vymezeno pouze veřejnoprávním poplatkům. V praxi se ale přesto používá označení soukromoprávní poplatky. Autor ve svém díle dále zmiňuje, že v případě těchto soukromoprávních poplatků si při posuzování daňové uznatelnosti poplatník musí

vystačit se základním ustanovením § 24 odst. 1 ZDP, tedy že tyto platby za nejrůznější služby jsou daňově uznatelnými položkami v případě, že je podnikatel prokazatelně vynaložil na dosažení, zajištění a udržení svých příjmů. V praxi jsou to nejčastěji různé bankovní poplatky, spotřeba energie a jiné poplatky v souvislosti s provozní činností poplatníka.

Dle § 24 odst. 2 písm. zt) ZDP, lze namísto nákladů za pohonné hmoty či parkovné uplatnit paušální výdaj na dopravu silničním motorovým vozidlem. Ve své publikaci uvádí Vychopeň (2023, s. 237), že tuto možnost mohou využít fyzické osoby s příjmy dle § 7, § 9 a § 10 ZDP na vlastní vozidlo, bez ohledu na to, zda je automobil v obchodním majetku nebo ne. Výše paušálního výdaje na dopravu činí 5 000 Kč a lze uplatnit za každý kalendářní měsíc ve zdaňovacím období, ve kterém je vozidlo využíváno k podnikatelské činnosti. Paušální výdaj lze uplatnit u tří vlastních či najatých vozidel. Další podmínky uplatnění paušálního výdaje shrnuje Děrgel (2023, s. 20-21) a to tak, že se nesmí jednat o vozidlo pořízené na finanční leasing nebo vypůjčené, během jednoho zdaňovacího období není možné uplatňovat paušální výdaje na dopravu a zároveň výdaje skutečné, dále pak, že vozidlo nesmí být přenecháno k užívání jiné osobě. Pokud poplatník používá vozidlo i k soukromým účelům, může si uplatnit paušální výdaj na dopravu pouze ve zkrácené formě 4 000 Kč za měsíc.

Nedaňové výdaje nelze uznat za výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů, neovlivňují tedy základ daně. Při určování, zda výdaj vstoupí do základu daně či nikoliv, je důležité řídit se platným ZDP a také vzít v úvahu předmět podnikání daného subjektu a situaci ve které se nachází (Hakalová a Pšenková, 2019, s. 41).

Výdaje, které neovlivňují dílčí základ daně tvoří nejčastěji nákup hmotného majetku, sociální a zdravotní pojistné OSVČ, daň z příjmu podnikatele, výdaje na účely, na které byla vytvořena zákonná rezerva, platba DPH na vstupu (u plátce), výdaje na osobní spotřebu OSVČ, poskytnuté peněžní dary, splátky úvěrů a půjček (Pilátová, 2022, s. 78).

Dále to mohou být ještě výdaje na reprezentaci, manka nebo škody, které přesahují náhrady, nesmluvní pokuty a penále, nebo třeba technické zhodnocení u hmotného majetku (Štohl, 2023, s. 44).

1.5.2 Evidence dlouhodobého majetku

Dlouhodobým majetkem je majetek, který má životnost delší než jeden rok. Jeho charakteristickým znakem je to, že se nespoteřebuje najednou, ale jeho postupné opotřebování se projevuje formou odpisů. Podnikatel si tak nemůže samotné pořízení majetku ihned zahrnout do daňových výdajů, ale může si jako daňově uznatelný výdaj uplatnit stanovené odpisy. Dlouhodobý majetek se dále dělí na dlouhodobý hmotný, nehmotný a finanční majetek (Dušek a Sedláček, 2023, s. 46).

Hmotným majetkem se rozumí zejména:

- samostatné hmotné movité věci (popř. soubory hmotných movitých věcí), se samostatným technicko-ekonomickým určením, kde je vstupní cena vyšší než 80 000 Kč a doba použitelnosti delší než jeden rok,
- stavby (bez ohledu na stavebně technické provedení, účel využití nebo dobu trvání),
- budovy, domy a byty nebo nebytové prostory, které jsou vymezené jako jednotky zvláštním předpisem,
- pěstitelské celky trvalých porostů (doba plodnosti delší než 3 roky),
- dospělá zvířata a jejich skupiny (vstupní cena vyšší než 80 000 Kč),
- jiný majetek (Dušek a Sedláček, 2023, s. 46).

Za **nehmotný majetek** se pro účely ZPD (dle § 32a) považovaly nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, software, ocenitelná práva a jiný majetek, který byl veden v účetnictví jako dlouhodobý nehmotný majetek a splňoval dané podmínky. Od roku 2021 zákon o daních z příjmu nezná pojem nehmotný majetek. Podnikatel vedoucí daňovou evidenci si výdaj, spojený s pořízením nehmotného majetku anebo technickým zhodnocením nehmotného majetku, uplatní v plné výši jako daňový výdaj (Štohl, 2023, s. 31).

Odlišnou složkou je dlouhodobý finanční majetek, který není odepisován a při jeho pořízení nevznikají náklady. Je tvořen majetkovými účastmi a ostatními majetkovými i úvěrovými cennými papíry, kde je předpokládána doba držení déle než 1 rok (Dušek a Sedláček, 2023, s. 47).

Dlouhodobý majetek je **oceňován** vstupní cenou, která může být určena více způsoby. Ocenění **pořizovací cenou** proběhne ve chvíli, kdy je majetek pořízen nákupem a

součástí ceny se stávají i výdaje spojené s jeho pořízením. Může se jednat o výdaje související s dopravou, montáží nebo s přípravnými pracemi při výstavbě (Dušek a Sedláček, 2023, s. 47).

Další variantou může být ocenění **reprodukční pořizovací cenou**, které se provádí např. u majetku nově zjištěného inventarizací, který doposud nebyl zachycen v daňové evidenci. Při oceňování reprodukční pořizovací cenou je nutné postupovat na základě zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku. (Dušek a Sedláček, 2023, s. 49).

U majetku vyrobeného vlastní činností se stanoví cena na základě **vlastních nákladů**. Vlastními náklady jsou všechny přímé náklady a nepřímé náklady, které byly vynaloženy na vytvoření majetku (Štohl, 2023, s. 28).

Při provozování podnikatelské činnosti, každý subjekt využívá různé prostředky (např. stroje, budovy, zásoby apod.). Při realizaci podnikání fyzickými osobami je nezbytné pro daňové účely rozlišovat mezi majetkem, který je zařazen do **obchodního majetku** podnikatele a majetkem, který do obchodního majetku nespadá. Správné rozlišení má vliv na uplatnění výdajů, které budou nebo nebudou vstupovat do základu daně (Štohl, 2023, s. 20).

Co je součástí obchodního majetku je vymezeno v zákoně o daních z příjmů (§ 4, odst. 4). Dle definice v tomto zákoně je obchodním majetkem ten majetek, který kdy byl součástí daňové evidence nebo o něm bylo účtováno. Zařazení do obchodního majetku je provedeno zápisem do evidence, která ale nemá nijak předepsanou formu. (Štohl, 2023, s. 15).

V případě vyřazení z obchodního majetku musí podnikatel vyřazení uvést v daňové evidenci. Důvodem pro vyřazení může být převod do osobního užívání podnikatele, prodej nebo například darování majetku. V evidenci musí uvést minimálně datum a způsob vyřazení. V případě prodeje věci zařazené v obchodním majetku se příjem z prodeje zdaní dle § 7 jako příjem z podnikání a bude patřit i do vyměřovacího základu pro zdravotní a sociální pojištění (Štohl, 2023, s. 15).

V momentě, kdy je vyřazován majetek z důvodu likvidace, je nutné vyplnit likvidační protokol. Ten obsahuje zejména důvod likvidace, její průběh nebo informace o zbytkovém materiálu, který majiteli zůstává. U takto vyřazeného majetku, který není plně odepsán, je možné opět uplatnit poloviční odpis jako uznatelný výdaj. Zůstatkovou cenu

lze uplatnit jako daňový výdaj pouze v případě, že podnikatel likvidaci prokáže (Dušek a Sedláček, 2023, s. 60).

Evidenci hmotného a nehmotného majetku, který podnikatel zakoupil pro svoje podnikání a zařadil jej do obchodního majetku se nejčastěji vede v knize majetku nebo na kartách majetku (Hakalová a Pšenková, 2019, s. 43).

Záznamy o majetku v daňové evidenci se vedou dle přiměřeně příslušného ustanovení vyhlášky č. 500/2002 Sb., pomocí které se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Dle zmíněné vyhlášky by měly být v evidenci uvedeny alespoň tyto údaje:

1. název či popis konkrétního majetku (nebo jeho číselné označení),
2. vybraný způsob daňových odpisů,
3. ocenění majetku,
4. částky daňových odpisů za zdaňovací období,
5. datum pořízení (tj. datum uvedení do užívání),
6. zřízené zástavní právo, příp. věcné břemeno,
7. datum a způsob vyřazení.

Pro lepší přehlednost je možné doplnit evidenci o další údaje. Vhodné je např. přidat informace o podnikateli nebo firmě, odpisové sazbě či koeficientu, zůstatkové ceně majetku nebo odpisové skupině (Dušek a Sedláček, 2023, s. 49).

Obchodní jméno:		Inventární číslo:		
Název:				
Další údaje:				
Vstupní cena:		Datum zařazení:		
Způsob pořízení:		Doklad:		
Odpisová skupina:		Způsob odpisu:		
Kód CZ-CPA:		Výrobní číslo:		
Zvýšená odpisová sazba:				
Uplatněn ve zdaňovacím období:				
Datum odpisu	Roční odpisová sazba (koeficient odpisu)	Odpis v Kč	Zůstatková cena v Kč	Poznámka
Způsob vyřazení:		Datum vyřazení:		

Obrázek č. 2: Karta dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: Dušek, Sedláček, 2023, s. 50)

V případě vedení nehmotného majetku na evidenční kartě z obrázku č. 2, se nezapisují informace o odpisech, neboť výdaj na pořízení nehmotného majetku je v daňové evidenci daňově uznatelný již v roce pořízení (Hakalová a Pšenková, 2019, s. 44).

Podnikatel může vést i evidenci drobného hmotného a nehmotného majetku, která může být stejně tak důležitá při prokazování daňové uznatelnosti výdajů na jeho pořízení nebo opravy. Evidence prokazuje skutečnost, zda je daný majetek součástí obchodního majetku, je doporučeno, aby si subjekt stanovil, jaký drobný hmotný a nehmotný majetek bude tímto způsobem evidovat. Například movité věci s dobou použitelnosti delší než 1 rok a v ocenění od 5 000 do 80 000 Kč pro evidenci drobného hmotného majetku a obdobným způsobem i pro evidenci drobného nehmotného majetku (Pilátová, 2022, s. 66).

Tabulka č. 1: Možné řešení evidenční karty drobného hmotného nebo nehmotného majetku

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: Pilátová, 2022, s. 68)

Evidence drobného hmotného (nehmotného) majetku			
Popis majetku (název)	Pořizovací cena	Datum zařazení do obchodního majetku	Datum a důvod vyřazení z obchodního majetku

Dlouhodobý majetek již v názvu napovídá, že se jedná o majetek, který je pořizován na delší dobu. Tento majetek je postupně odpisován, čímž je vyjádřeno jeho opotřebení. Odpisováním je postupně přenášena vstupní cena majetku do daňově uznatelných výdajů až do doby, kdy je hodnota majetku zcela odepsána. Při odpisech dlouhodobého hmotného majetku se subjekt řídí dle § 26–33 zákona o daních z příjmů. Dlouhodobý nehmotný majetek se od roku 2001 neodpisuje a výdaj na jeho pořízení je daňově uznatelným výdajem již v momentě pořízení (Dušek a Sedláček, 2023, s. 51).

Podnikatel si zvolí jeden ze dvou způsobů odpisování, které uvádí zákon o daních z příjmů. Jedná se o rovnoměrné nebo zrychlené odpisy, přičemž oba způsoby mají společná pravidla. Důležité je na začátku správně určit, do které odpisové skupiny je majetek zařazen, to vymezuje konkrétně příloha č. 1 ZDP (Štohl, 2023, s. 137).

Tabulka č. 2: Doba odpisování dle zařazení do odpisových skupin

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů)

Odpisová skupina	Minimální doba odpisování	Příklady majetku
1	3 roky	počítače, telefony
2	5 let	osobní automobily, nábytek
3	10 let	klimatizační zařízení, kotle
4	20 let	budovy ze dřeva a plastů
5	30 let	budovy, mosty, silnice
6	50 let	administrativní budovy, hotely

Poplatník může odpisování přerušit, za okolnosti že během přerušeni neuplatňuje výdaje paušální částkou. Při pokračování odpisování musí postupovat stejným způsobem jako před přerušením. Za období, kdy podnikatel uplatňuje paušální výdaje si nemůže uplatnit odpisy ani prodloužit odpisování, odpisy vede pouze evidenci (Pilátová, 2022, s. 50).

Důležitou podmínkou pro daňové odpisování je to, že je možné jej zahájit až po uvedení věci do stavu způsobilého k užívání a odepisuje jej poplatník který má k této věci vlastnické právo nebo právo hospodaření, dále platí že:

- odpisy se vyjadřují jako roční a nezohledňují se zde části roku,
- výsledné odpisy jsou zaokrouhleny na celé koruny nahoru,
- odpisování není povinnost poplatníka (Štohl, 2023, s. 147).

Pravidla **rovnoměrných odpisů** jsou součástí § 31 zákona o daních z příjmů, výpočet těchto odpisů vypadá následovně:

$$\text{roční odpis v prvním roce} = \frac{\text{vstupní cena} \times \text{sazba v prvním roce}}{100}$$

Rovnice č. 1: Roční odpis v prvním roce rovnoměrného odpisování

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: Prudký a Lošťák, 2023, s. 125)

$$\text{roční odpis v dalších letech} = \frac{\text{vstupní cena} \times \text{sazba pro další roky}}{100}$$

Rovnice č. 2: Roční odpis v dalších letech rovnoměrného odpisování

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: Prudký a Lošťák, 2023, s. 125)

Poplatník v prvním roce odpisování použije jinou sazbu než v letech následujících. Sazby pro rovnoměrné odpisování jsou uvedeny v tabulce č. 3 níže. Je důležité zmínit, že se jedná o maximální roční odpisové sazby, podnikatel může použít i nižší sazby dle svého rozhodnutí (Štohl, 2023, s. 138).

Tabulka č. 3: Odpisové sazby pro rovnoměrné odpisování

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů)

Odpisová skupina	Sazba v prvním roce	Sazba pro další roky	Sazba pro zvýšenou vstupní cenu
1	20	40	33,3
2	11	22,25	20
3	5,5	10,5	10
4	2,15	5,15	5
5	1,4	3,4	3,4
6	1,02	2,02	2

Pravidla pro **zrychlené odpisování** uvádí § 32 zákona o daních z příjmů. Pro výpočet těchto odpisů je potřeba znát koeficienty pro jednotlivé odpisové skupiny, které jsou uvedeny v tabulce č. 4 níže. Stanovení odpisů probíhá pomocí výpočtů následovně:

$$\text{roční odpis v prvním roce} = \frac{\text{vstupní cena}}{\text{koeficient v prvním roce odpisování}}$$

Rovnice č. 3: Roční odpis v prvním roce zrychleného odpisování

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: Prudký a Lošťák, 2023, s. 134)

$$\text{roční odpis v dalších letech} = \frac{2 \times \text{zůstatková cena}}{\text{koeficient pro další roky odpisování} - n}$$

Rovnice č. 4: Roční odpis v dalších letech zrychleného odpisování

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: Štohl, 2023, s. 139)

n = počet let, po které byl majetek odpisován.

Tabulka č. 4: Odpisové sazby pro zrychlené odpisování

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů)

Odpisová skupina	Koeficient v prvním roce odpisování	Koeficient v dalších letech odpisování	Pro zvýšenou zůstatkovou cenu
1	3	4	3
2	5	6	5
3	10	11	10
4	20	21	20
5	30	31	30
6	50	51	50

Poplatník, který eviduje hmotný majetek na počátku zdaňovacího období a v průběhu roku jej vyřadí nebo dojde k ukončení činnosti, ze které mu plyne příjem ze samostatné činnosti, má možnost si uplatnit polovinu ročního odpisu jak u rovnoměrných, tak i u zrychlených odpisů (Pilátová, 2022, s. 49).

Kromě běžného výše zmíněného postupu odpisování je možnost využít zvýšeného odpisu v prvním roce u vybraných druhů majetku o 10, 15 nebo 20 % ze vstupní ceny. Podmínkou je, aby poplatník byl prvním odpisovatelem majetku. Jaké navýšení odpisu v prvním roce má možnost podnikatel využít vymezuje zákon o daních z příjmů, konkrétně § 31 pro rovnoměrné odpisování a § 32 pro zrychlené odpisování. Pokud dojde k technickému zhodnocení musí se zvýšená vstupní cena zahrnout do odpisů, přičemž se původní vstupní cena navýší o technické hodnocení. V takovém případě se změní i sazby pro odpisování a často dojde i k prodloužení doby odpisování (Štohl, 2023, s. 141).

Pokud je odpisován hmotný majetek, který je k zajištění příjmů používán jen částečně, pak se do daňově uznatelných výdajů zahrne jen poměrná část z odpisů. Výši odpisů dle § 28 odst. 6 zákona o daních z příjmů si poplatník určí dle vhodného kritéria jako např. využívaná plocha (Pilátová, 2022, s. 51).

Existují dvě možnosti, jak si může podnikatel **majetek pronajmout**. Jedná se buď o operativní leasing, kdy po ukončení nájemního vztahu daný majetek podnikatel vrací pronajímateli. Druhou možností je finanční leasing, který se odlišuje především tím, že

poskytovatel leasingu je po skončení nájmu povinen majetek odprodat uživateli. Zákon o daních z příjmů označuje v tomto vztahu pronajímatele jako vlastníka a nájemce jako uživatele, namísto nájemného se užívá pojem úplata (Štohl, 2023, s. 150).

V případě operativního leasingu jsou pro podnikatele daňově uznatelným výdajem leasingové splátky v plné výši při splnění podmínek ZDP, tedy že je pronajatý majetek užíván k dosažení, zajištění nebo udržení příjmů (Dušek a Sedláček, 2023, s. 62).

U finančního leasingu jsou splátky uznatelným výdajem při splnění podmínek uvedených v § 24 odst. 4 ZDP:

1. Předmětem leasingu je majetek, který lze odepisovat,
2. doba nájmu musí být dlouhá alespoň tak, jako je minimální doba odpisování dle ZDP,
3. po skončení nájmu je poplatník povinen zařadit věc do obchodního majetku.

Jednotlivé splátky finančního leasingu je nutné pro daňové účely časově rozlišovat a to tak, že *„nájemné je daňovým výdajem jen poměrné výši připadající ze sjednané doby na příslušné zdaňovací období“* (Štohl, 2023, s. 151).

Vstupní cena odkoupeného majetku zahrnuje kupní cenu, technické zhodnocení za období pronájmu a další výdaje, které souvisí s pořízením majetku jako například dopravné nebo výdaje na jiné služby (Dušek a Sedláček, 2023, s. 64). Podnikatel při odkupu postupuje stejně jako při nákupu nového majetku, tedy pokud je vstupní cena vyšší než 80 000 Kč, bude majetek zaevidován jako hmotný majetek a odpisován. V případě, že cena majetku bude nižší než hranice pro zařazení hmotného majetku, bude se jednat o drobný hmotný majetek (Štohl, 2023, s. 151).

Evidence majetku najatého formou finančního leasingu probíhá na samostatné inventární kartě. Karta by měla obsahovat identifikaci najatého majetku a pronajímatele, číslo nájemní smlouvy a datum uzavření této smlouvy a převzetí najatého předmětu, dobu nájmu, celkovou výši nájemného a poměrnou část nájemného, které připadá na jeden měsíc (Dušek a Sedláček, 2023, s. 65).

1.5.3 Evidence finančního majetku

Finanční majetek není definován v zákoně o daních z příjmů, ale odvolává se na účetní předpisy. Dělí se na krátkodobý a dlouhodobý. Dlouhodobý finanční majetek se v praxi

u fyzických osob, které vedou daňovou evidenci prakticky nevyskytuje (Pilátová, 2022, s. 71-72).

Krátkodobý finanční majetek je nejlíkvinnější složkou majetku podnikatele a tvoří jej peníze v pokladně (korunová, valutová), ceniny, peněžní prostředky na bankovním účtu (korunový, devizový) a krátkodobé cenné papíry a podíly (Dušek a Sedláček, 2023, s. 73).

Evidenci korunové pokladny může podnikatel vést dvěma způsoby, a to buď v deníku příjmů a výdajů nebo jako jednotlivé pokladny samostatně, kdy se na konci zdaňovacího období sečtou příjmy a výdaje za všechny pokladny dohromady. ZDP neuvádí formu vedení pokladny ani povinnost vést fyzicky pokladní hotovost, ale jelikož se jedná o obchodní majetek, je třeba o ní vést daňovou evidenci (Pilátová, 2022, s. 72).

U valutové pokladny v daňové evidenci si podnikatel pro přepočítání cizí měny na koruny může vybrat jeden ze dvou způsobů. První možností je v průběhu roku evidovat příjmy a výdaje jen v cizí měně a po konci zdaňovacího období je přepočítat jednotným kursem, který je zveřejněn na začátku následujícího roku ve Finančním zpravodaji. Druhou možností je přepočítávat příjmy a výdaje v průběhu zdaňovacího období kursem, který je vyhlášen Českou národní bankou nebo pevným kursem (Štohl, 2023, s. 36).

Ceniny se vyznačují tím, že je lze proměnit zpět na peníze nebo jsou stabilně využitelné pro konkrétní účel ve své nominální hodnotě. Můžou jimi být poštovní známky, kolky, telefonní karty nebo stravenky do provozoven veřejného stravování. Evidují se nejčastěji v knize cenin, kde podnikatel zaznamenává jejich nákup a postupný výdej do spotřeby. To je důležité především v případě nákupu většího množství cenin, které nejsou ihned spotřebovány, aby bylo možné na konci zdaňovacího období porovnat stav v evidenci s fyzickým neboli skutečným stavem (Hakalová a Pšenková, 2019, s. 58).

Pokud podnikatel uskutečňuje bezhotovostní platby, je povinen si zřídit samostatný účet, který bude souviset pouze s jeho podnikatelskou činností (Štohl, 2023, s. 35). Na základě bankovního výpisu se poté bezhotovostní platby zapisují do deníku příjmů a výdajů. Pohyb cizí měny na devizovém účtu se zaznamenává opět dle výpisu z tohoto účtu, a to v deníku příjmů a výdajů v korunách po každém výpisu z banky nebo na konci zdaňovacího období dle posledního výpisu (Dušek a Sedláček, 2023, s. 74).

1.5.4 Evidence zásob

Zákon o daních z příjmů nevymezuje zásoby, pro daňovou evidenci tak ohledně zásob platí účetní předpisy, za zásoby se považuje:

- materiál (za materiál je považován i drobný hmotný majetek v ocenění do 80 000 Kč a dobou použitelnosti delší než 1 rok),
- zboží (majetek nakoupen nebo vyroben za účelem dalšího prodeje),
- zásoby vlastní výroby (nedokončená výroba, polotovary, výrobky),
- mladá i dospělá zvířata s cenou pořízení do 80 000 Kč (Štohl, 2023, s. 32).

ZDP přímo neuvádí povinnost vedení evidence zásob ani závaznou formu evidence. Poplatník je však povinen na konci zdaňovacího období zjistit stav zásob a o případné rozdíly upravit základ daně. Je tedy na poplatníkovi si zvolit způsob jakým bude tuto evidenci vést, aby při případné obhajobě před správcem daně měl důkazní prostředek o správném stanovení základu daně (Pilátová, 2022, s. 68).

Zásoby se v daňové evidenci oceňují dle způsobu, jakým je podnikatel získal. Při koupi jsou zásoby oceněny pořizovací cenou, při pořízení ve vlastní režii jsou to vlastní náklady. V evidenci by měl být zachycen alespoň popis majetku, datum pořízení a datum a způsob vyřazení, cena dle způsobu ocenění a počet jednotek daného majetku. Evidence zásob je nejčastěji vedena formou skladových karet (Dušek a Sedláček, 2023, s. 68).

Tabulka č. 5: Příklad skladní karty

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: Štohl, 2023, s. 33)

Skladní karta č. 1				
Název materiálu:		Mouka pšeničná		
Číslo materiálu:		12637		
Měrná jednotka:		kg		
Cena za jednotku:		8,- Kč		
Datum	Doklad	Příjem	Výdej	Stav (kg)
01.01.2023	Počáteční stav			2000
10.01.2023	PR/1	300		2300
16.01.2023	PR/2	600		2900
30.01.2023	VY/1		800	2100

Princip kontroly korunou je možný způsob vedení záznamů o zásobách u podnikatelů, pro které je dle jejich činnosti složité vést skladní karty dle jednotlivých položek zásob. V takovém případě se přírůstky zásob oceňují v prodejních cenách a přičítají se k celkovému zůstatku. Jejich úbytek se potom eviduje na základně vykázaných tržeb (Hakalová et al., 2021, s. 48).

1.5.5 Evidence pohledávek

Pohledávky představují nárok na úhradu smluvně dohodnutých sum od dlužníka, podnikatel mající nárok na pohledávku je tedy v tomto vztahu v roli věřitele. Rozlišujeme je dle doby splatnosti na krátkodobé a dlouhodobé a dle místa vzniku na tuzemské a zahraniční (Dušek a Sedláček, 2023, s. 34).

Pohledávky patří mezi složky majetku, které zákon o daních z příjmů nedefinuje a odvolává se na účetní předpisy. Podrobněji je můžeme členit na pohledávky z obchodních vztahů a ostatní pohledávky, kam se řadí například pohledávky vůči státu, pohledávky z titulu poskytnutých zápůjček, pohledávky za zaměstnanci nebo pohledávky jako nárok na pojistnou náhradu (Štohl, 2023, s. 34).

Pohledávky se dle § 5 odst. 9 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů oceňují jmenovitou hodnotou, pořizovací cenou nebo cenou určenou při bezúplatném nabytí.

Forma, jakou je evidence pohledávek vedena není podstatná, důležitý je hlavně obsah, tedy informace o tom, o jakou se jedná pohledávku, v jaké výši a vůči komu. Kde se budou pohledávky evidovat tedy není důležité, může to být kniha vydaných faktur, soubor v počítači nebo obyčejný sešit (Štohl, 2023, s. 34).

1.5.6 Evidence dluhů

Jedna z dalších pomocných knih v daňové evidenci je kniha dluhů. Dle potřeby podnikatel může zaznamenávat evidenci ve více knihách, nejčastěji je však většina evidence vedena v knize přijatých faktur, kde jsou evidovány dluhy z běžných dodavatelsko-odběratelských vztahů (Hakalová a Pšenková, 2019, s. 34).

Oceňování dluhů je upraveno § 7b odst. 3 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a to sice že se dluhy oceňují jmenovitou hodnotou v okamžiku vzniku nebo pořizovací cenou ve chvíli převzetí.

1.5.7 Archivace v daňové evidenci

Poplatník má povinnost archivovat daňovou evidenci za všechna zdaňovací období, pro která neuplynula lhůta pro stanovení daně. Běžná lhůta pro daňové řízení činí 3 roky, tato lhůta se však prodlužuje o roky možného uplatnění daňové ztráty, + 5 let navíc, a také o roky finančního leasingu. Povinná doba pro archivaci dokladů ale vyplývá i z jiných předpisů:

- doklady DPH – 10 let,
- inventurní soupisy – 5 let,
- mzdové listy – 45 let,
- ukázka reklamy – 5 let,
- doklady vztahující se k poskytnuté dotaci – většinou + 10 let.

Doklady, které se týkají reklamaci nebo např. soudních sporů se uchovávají po celou dobu trvání (Dušek a Sedláček, 2023, s. 22).

U podnikatelů nezáleží, zda vedou daňovou evidenci, uplatňují výdaje paušálem nebo jsou přihlášení k paušální dani. Dle ZDP musí poplatník archivovat doklady, které souvisí se stanovením daně z příjmů jako například přijaté a vydané faktury a daňová přiznání, zde platí lhůta 3 roky, která začíná plynout od posledního možného data podání daňového přiznání. Pokud podnikateli vyjde daňová ztráta, platí lhůta minimálně 8 let. Přípustná je jak fyzická, tak i elektronická archivace. Při fyzické archivaci je důležité dbát na to, aby dokumenty byly chráněny tak, aby se co nejvíce zamezilo riziku poškození v čase. U elektronické archivace je vhodné dokumenty zálohovat např. na externím disku (Němcová, 2023).

1.5.8 Cizí měna v daňové evidenci

Podle pokynu GFŘ D-22, která stanovuje jednotný postup pro uplatňování některých ustanovení ZDP, je nutné přepočítat na české koruny příjmy a výdaje, které jsou evidovány v cizí měně podle § 38 ZDP. Přepočet devizového účtu nebo valutové poklady

se na konci zdaňovacího období neprovádí, taktéž se nepřeceňují ani pohledávky nebo dluhy v cizí měně.

Pro přepočtení transakcí je možné využít kurs vyhlášený Českou národní bankou, a to buď kurz denní nebo pevný, který je na určité období. Třetí možností je jednotný kurz, který je zveřejňován ve Finančním zpravodaji č. 1 za minulý rok. Kurzy nelze v jednom zdaňovacím období kombinovat (Dušek a Sedláček, 2023, s. 22).

1.5.9 Dotace v daňové evidenci

Ve své publikaci uvádí Hakalová a Pšenková (2019, s. 68-69) definici dotace jako bezúplatná plnění poskytnutá dle zvláštních právních předpisů, přičemž se může jednat o dotaci ze státního rozpočtu, z prostředků Evropského společenství, z grantů poskytnutých dle zvláštních předpisů nebo například z Národního fondu. V okamžiku evidence dotace je nutné posoudit, jestli se jedná o dotaci na úhradu nákladů nebo o dotaci související s pořízením hmotného majetku nebo jeho technickým zhodnocením. Tato skutečnost hraje důležitou roli při evidování dotace v peněžním deníku z pohledu daňové uznatelnosti.

Je nutné si uvědomit, že zaevidování příjmu dotace v peněžním deníku souvisí i s evidencí následných výdajů, které byly vynaloženy z poskytnuté dotace či příspěvku. Dle § 25 odst. 1 písm. i) ZDP totiž nelze uznat výdaje vynaložené na příjmy, které jsou od daně osvobozeny. Pokud tedy přijatý příspěvek či dotace jsou od daně osvobozeny, tedy nejsou zdanitelným příjmem, následné výdaje, které byly vynaloženy prostřednictvím nezdanitelného příjmu nelze uznat jako daňově účinné výdaje.

2. Analýza současného stavu

V nadcházející části bakalářské práce je představena vybraná podnikající osoba s bydlištěm na území České republiky. U této osoby jsou zjištěny skutečné příjmy a výdaje za analyzované období a poté jsou rozčleněny dle daňové uznatelnosti. Dále jsou zpracovány informace o majetku podnikatelky pro potřeby daňové evidence a stanoven vhodný způsob jejího vedení dle oboru podnikání. Následně je vypočítána její daňová povinnost za rok 2023. Tato část práce slouží jako podklad pro návrhovou část. Uvedené údaje o podnikatelce jsou reálné, avšak z důvodu ochrany její anonymity není v této práci uvedeno jméno a identifikační číslo osoby.

2.1 Základní informace o podnikající osobě

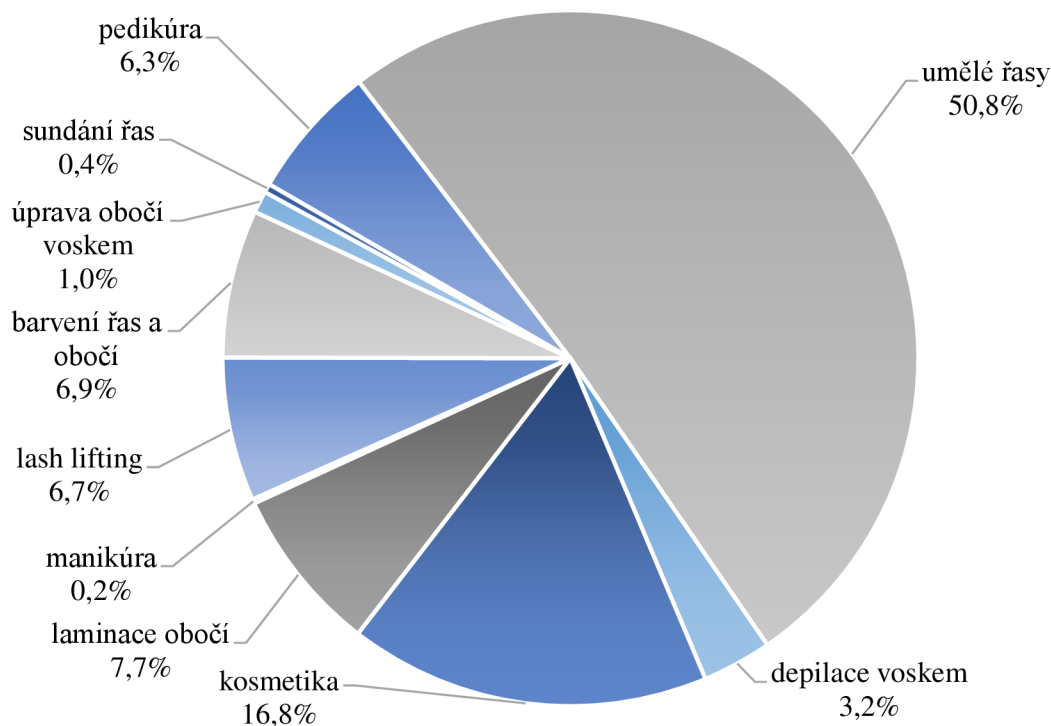
Zvolená fyzická osoba zahájila svoji podnikatelskou činnost 1. března 2023, před zahájením činnosti, tedy v lednu a únoru roku 2023, byla vedena jako uchazeč o zaměstnání na úřadu práce (dále jen „ÚP“) a během tohoto období jí nebyla vyplácena podpora v nezaměstnanosti. Součástí zahájení činnosti bylo zřízení živnostenského oprávnění, které je blíže upřesněno v tabulce č. 6. Obě uvedené živnosti se klasifikují jako živnost ohlašovací – řemeslná.

Tabulka č. 6: Klasifikace předmětu podnikání a ekonomické činnosti CZ NACE

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Předmět podnikání	Kosmetické služby Pedikúra, manikúra
Klasifikace ekonomické činnosti CZ NACE	96020 - Kadeřnické, kosmetické a podobné činnosti

Podnikatelka má zapsanou jednu provozovnu v okrese Brno-venkov, kde poskytuje široké spektrum kosmetických služeb jako je prodlužování řas, depilace voskem, kosmetické ošetření pleti nebo pedikúra či manikúra, přičemž prodlužování řas je nejčastěji poskytovanou službou, jak je zřejmé z grafu č. 1. Podnikatelka je daňovou rezidentkou České republiky, neplátcem DPH a nemá žádné zaměstnance.



Graf č. 1: Přehled poskytovaných služeb v analyzovaném roce

(Zdroj: Vlastní zpracování)

2.1.1 Popis současného stavu

Podnikatelka má pouze příjmy ze samostatné činnosti dle § 7 ZDP. Od ÚP získala příspěvek na zřízení společensky účelného pracovního místa za účelem zahájení výkonu samostatné výdělečné činnosti ve výši 45 000 Kč. Na základě dohody s ÚP o poskytnutí tohoto příspěvku musí provozovat samostatnou činnost nejméně jeden rok od zahájení činnosti.

Od dubna 2023, kdy uzavřela smlouvu o soukromém životním pojištění, si na něj měsíčně přispívá částkou 735 Kč. Pro účely daňového přiznání má podnikatelka k dispozici potvrzení o zaplaceném pojistném za sledované zdaňovací období. Ve sledovaném období jedenkrát bezpříspěvkově darovala krevní plazmu, přičemž má k dispozici potvrzení o bezúplatném odběru.

Vybraná fyzická osoba jakožto začínající podnikatelka nevyužívá žádný specializovaný software pro vedení daňové evidence. Daňovou evidenci vede pouze v podobě jednoduchých tabulek v Excelu, přičemž si uschovává všechny doklady a dokumenty související s její podnikatelskou činností.

2.2 Daňová evidence

V následujících kapitolách jsou zpracovány vybrané části daňové evidence podnikatelky na základě doložených dokladů a prokázaných skutečností souvisejících s její činností za zdaňovací období roku 2023.

2.2.1 Dotace v daňové evidenci

Fyzická osoba byla před zahájením podnikání vedena v evidenci ÚP jako uchazeč o zaměstnání. Splnila podmínky příspěvku na zřízení společensky účelného pracovního místa za účelem zahájení výkonu samostatné výdělečné činnosti, který poskytuje ÚP. Tento příspěvek byl poskytnut v souladu s ustanovením § 113 a § 119 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti (dále jen „zákon o zaměstnanosti“) a podle § 25 vyhlášky č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon o zaměstnanosti. Příspěvek byl poskytnut na pořízení nezbytného vybavení pracovního místa, které žadatelka směla zakoupit až po uzavření dohody s ÚP.

V souvislosti s poskytnutím příspěvku uzavřela podnikatelka před zahájením činnosti dohodu s ÚP, kde je mimo jiné uvedena výše poskytnutého příspěvku 45 000 Kč a doba účinnosti dohody, která činí 365 dní. Po tuto dobu nesmí být přerušena samostatně výdělečná činnost podnikatelky a vybavení, na které byl příspěvek poskytnut, musí být prokazatelně v jejím majetku po celou dobu účinnosti dohody, v opačném případě by podnikatelce vznikla povinnost vrácení příspěvku nebo jeho poměrné části. Dle § 113 zákona o zaměstnanosti nelze požadovat vrácení příspěvku, pokud podnikající osoba přeruší činnost ze zdravotních důvodů nebo v případě jejího úmrtí. Dále je v dohodě vymezena archivace dokumentů a to tak, že příjemce příspěvku musí řádně uchovávat dokumenty a doklady související s poskytnutím příspěvku v souladu s právními předpisy České republiky, a to nejméně po dobu 10 let. Přičemž 10letá lhůta začíná běžet od 1. ledna roku následujícího po roce, ve kterém podnikatelce skončila povinnost vykonávat samostatnou výdělečnou činnost.

V příloze dohody o poskytnutí příspěvku je vymezen seznam uznatelných položek, na které je příspěvek poskytnut. Seznam obsahuje pedikéřské křeslo, ultrazvukovou špachtli, kosmetický stolek, pedikéřskou vaničku, kosmetickou židli, pedikéřskou židli, kosmetickou lampu, horkovzdušný sterilizátor a nahříváč vosku. Podnikatelka z výše

vyjmenovaných položek pořídila vše kromě kosmetického stolku. Celkové výdaje na pořízení činily 45 433 Kč, přičemž jí byl uznán příspěvek 45 000 Kč.

2.2.2 Evidence příjmů a výdajů

Ke dni zahájení podnikatelské činnosti je nutné otevřít peněžní deník, kde podnikatelka zachycuje jednotlivé příjmy a výdaje v chronologickém pořadí. Na obrázku č. 3 na konci kapitoly je pro příklad znázorněn peněžní deník, který zobrazuje zachycení vybraných skutečností zmíněných v této kapitole, které nastaly během analyzovaného období. Jako první je třeba zapsat příjmy a výdaje, které byly uskutečněny před zahájením podnikatelské činnosti a také počáteční vklady do pokladny nebo na bankovní účet.

Výdaje, které byly uskutečněny před zahájením činnosti v lednu a únoru roku 2023, činily v součtu 72 083 Kč. Tyto zřizovací výdaje jsou daňově uznatelné jen do výše 26 233 Kč, jak je rozebráno níže v této kapitole. Jednalo se o výdaje za materiál, nájem provozovny, majetek pořízený z příspěvku od ÚP, kávovar a kapsle do kávovaru a poplatek za živnostenské oprávnění. Tyto výdaje jsou uvedeny v peněžním deníku při jeho otevření k datu zahájení činnosti.

Poplatek za živnostenské oprávnění v částce 1 000 Kč a pořízený kávovar v hodnotě 4 000 Kč, který je umístěn v její provozovně, je daňově uznatelným výdajem. V případě kávovaru se jedná o pracovní prostředek, který je v souladu s § 24 odst. 1 ZDP jako náklad na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů, tedy že podnikatelka jej používá pro výkon své práce nebo například občerstvení obchodních partnerů. Problém by mohl nastat ve chvíli, kdy by vybraná osoba podnikala z domova a kávovar používala ve své vlastní kuchyni. V takovém případě by těžko obhajovala takový výdaj jako daňově uznatelný. V součtu za celý rok byly pořízeny kapsle do kávovaru v hodnotě 850 Kč. Na rozdíl od kávovaru se kapsle do něj řadí do výdajů na reprezentaci, kterými jsou mimo jiné výdaje na pohoštění nebo občerstvení, které nejsou dle § 25 odst. 1, písm. t) ZDP daňově uznatelné.

Při zachycení příspěvku od ÚP v daňové evidenci je potřeba vyhodnotit, zda se jedná o příjem zdanitelný nebo osvobozený, na tom závisí jeho zaevidování v peněžním deníku z pohledu daně z příjmů. Dle § 4 odst. 1 písm. g) ZDP se od daně osvobozuje plnění z uplatnění nástrojů státní politiky zaměstnanosti. Z výše uvedeného vyplývá, že by měl

být příjem zaevidován v peněžním deníku jako příjem na bankovní účet a jako příjem neovlivňující základ daně. Výdaje za majetek, který byl pořízen z přijatého příspěvku, jsou daňově neuznatelné. Jelikož přijatý příspěvek je od daně osvobozen, není možné si nárokovat výdaje vynaložené na tyto osvobozené příjmy jako daňově uznatelné položky. Ve skutečnosti ale podnikatelka za majetek zaplatila 45 433 Kč, přičemž příspěvek pokryl tyto výdaje jen do výše 45 000 Kč, částku 433 Kč si tedy může uplatnit jako daňový výdaj.

Během roku byl nakoupen další majetek, který nebyl pořízen z příspěvku ale z prostředků podnikatelky. Jednalo se například o pokladnu, kosmetické křeslo nebo podnožku na pedikúru a jiné předměty podobného rázu, v celkovém součtu za rok činily výdaje za tento majetek 12 920 Kč. Již z názvu je patrné, že se jedná o předměty, které podnikatelka využívá ve své provozovně k poskytování služeb, a tudíž oprávněně může zařadit výdaje za tyto předměty v plné výši do daňově uznatelných výdajů, jelikož cena ani jednoho z těchto předmětů nepřesahuje limit 80 000 Kč a jedná se tak o drobný hmotný majetek podnikatelky.

Do své provozovny si podnikatelka v dubnu pořídila rádio v hodnotě 819 Kč, což si stejně jako u kávovaru může uplatnit jako daňově uznatelný výdaj, jelikož z něj přehrává hudbu zákazníkům a využívá jej tedy pro výkon své podnikatelské činnosti. V souvislosti s tím jí ale vzniká další výdaj, který je třeba rozeznat dle daňové uznatelnosti. Jedná se o tzv. koncesionářský poplatek, který je dle § 24 odst. 2 písm. ch) ZDP daňově uznatelným výdajem. Koncesionářský poplatek činí 45 Kč za měsíc a podnikatelka jej hradí čtvrtletně. K 15. červenci bylo na poplatcích uhrazeno 135 Kč a k 15. říjnu také 135 Kč.

Podnikatelka během roku zaplatila za vytvoření a provoz webové stránky, která slouží k propagaci poskytovaných služeb. Je zde vystaven například přehled poskytovaných služeb, ceník, otevírací doba kosmetického studia či tipy a rady, jak by se měl zákazník po kosmetickém ošetření chovat. V součtu za rok činily celkové výdaje 3 200 Kč, první platba za vytvoření stránek v dubnu činila 2 000 Kč a poté měsíční platby za provoz dosahovaly výše 150 Kč. Takový výdaj si podnikatelka může zaevidovat jako daňově uznatelnou položku, jelikož se jedná o výdaj na reklamu, která má za cíl podpořit prodej služeb a je tedy v souladu s ustanovením § 24 odst. 1 ZDP. Jako důkazní prostředek

v tomto případě poslouží došlá faktura a skutečnost že webové stránky opravdu existují a podnikatelka je schopná je předvést.

Dále byl v částce 2 205 Kč nakoupen set zdravotnických kalhot a halen a také vesta, které využívá pouze ke svojí podnikatelské činnosti jako pracovní oblečení, přičemž všechny tyto oděvy opatřila našitím loga svého obchodního jména a byly také pořízeny v barvě loga. Je tedy zřejmé, že se jedná o pracovní oděv, který nevyužívá pro svojí osobní potřebu a výdaje na zakoupení oděvů a našití loga jsou daňově uznatelnými položkami, o které si může snížit základ daně. Podnikatelka se rozhodla pracovní oblečení prát doma, jelikož je to pro ni časově méně náročnější než vozit oblečení do čistírny. Žádné výdaje za praní pracovního oblečení tedy neuplatňuje.

Ke konci roku podnikatelka obdarovala některé své zákazníky reklamními předměty. Jednalo se o balzám na rty opatřený nálepkou s logem a obchodním jménem podnikatelky, kdy cena jednoho kusu v součtu činila 27 Kč včetně grafického návrhu a tisku nálepky. Dále to byl kartáček na řasy s vyrytým obchodním jménem podnikatelky v celkové ceně 28 Kč a kartáček na řasy v plastovém obalu, který byl také polepen nálepkou jako tomu bylo u balzámů na rty v ceně 10 Kč. Všechny tři reklamní předměty byly pořízeny po 60 ks a do ceny každého jednoho kusu byl započítán i výdaj na grafický návrh, vyrytí či tisk samolepky. V konečném souhrnu hodnota ani jednoho z tří předmětů nepřesáhla limit 500 Kč bez DPH. Dle výše zmíněného byly splněny všechny podmínky daňové uznatelnosti výdaje na reklamní předměty v souladu s ustanovením § 25 odst. 1 písm. t) ZDP. Pro případnou nutnost prokázání skutečnosti, že jde daňově uznatelný výdaj, má podnikatelka uschované fotografie těchto předmětů a také evidenci několika zákazníků, které těmito předměty obdarovala.

Výdaje na pořízení zásob, a to konkrétně materiálu, který podnikatelka využívá při poskytování služeb jsou daňově uznatelnou položkou již v momentě pořízení, a to i když byly nakoupeny v kalendářním roce před zahájením podnikání. Jedná se o kosmetické ampulky, krémy a masky, depilační vosk, pedikérská sůl, lepidlo na řasy a samotné vějířky řas, laky či potřeby pro lash lifting nebo laminaci obočí. V součtu za rok činily výdaje 53 281 Kč. V peněžním deníku na obrázku č. 3 je znázorněno zaevidování výdajů na materiál.

Nájemné za prostory provozovny včetně provozních výdajů, do kterých jsou zahrnuté výdaje za vodu, elektřinu a další, činilo v součtu za rok 91 200 Kč. První platba nájemného byla provedena již v lednu roku 2023 před zahájením podnikání v částce 7 600 Kč. Hrazené nájemné je daňově uznatelným výdajem, a to i v případě nájemného zaplaceného před zahájením činnosti, podnikatelka si tedy jako daňově uznatelný výdaj uplatní celou částku 91 200 Kč.

Odvody záloh na sociální pojištění OSVČ činily měsíčně 2 944 Kč a na zdravotní pojištění 2 722 Kč, v součtu bylo za rok zaplaceno 56 660 Kč. Odvody na sociální a zdravotní pojištění, které OSVČ odvádí za sebe, je dle § 25 odst. 1 písm. g) ZDP daňově neuznatelným výdajem.

Celkové zdanitelné příjmy za poskytované služby v součtu za rok činily 520 910 Kč, ty se v peněžním deníku znázorní ve sloupci 1 jako příjem peněžních prostředků v hotovosti a dále ve sloupci 7 jako příjmy zahrnované do základu daně. Nezdánitelné příjmy za rok tvořil jen poskytnutý příspěvek z ÚP ve výši 45 000 Kč.

Daňově uznatelné výdaje za rok činily 173 228 Kč, neuznatelné výdaje byly v součtu za rok ve výši 102 510 Kč.

Datum	Doklad	Text	Peněž. prostředky v hotovosti		Peněž. prostředky na bankovních účtech		Průběžné položky		Příjmy zahrnované do ZD	Výdaje odčitatelné od ZD	Příjmy nezahrnované do ZD	Výdaje neodčitatelné od ZD
			příjem	výdej	příjem	výdej	příjem	výdej				
a	b	c	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
01.03.2023	PP1	počáteční vklad do pokladny	5 000								5 000	
01.03.2023	PV1	poplatek za živn. oprávnění		1 000						1 000		
01.03.2023	BP1	příjem příspěvku z ÚP			45 000						45 000	
01.03.2023	BV1	pořízení majetku z příspěvku				45 433				433		45 000
01.03.2023	BV2	nájemné úmor				7 600				7 600		
01.03.2023	BV3	nákup kávovar				4 000				4 000		
01.03.2023	BV4	nákup kapsle kávovar				850						850
01.03.2023	BV5	nákup materiálu				5 600				5 600		
18.03.2023	BV6	úhrada SP 03/23				2 944						2 944
18.03.2023	BV7	úhrada ZP 03/23				2 722						2 722
20.03.2023	BV8	zísobník ručníků, pokladna				1 806				1 806		
02.04.2023	BV9	nákup rádio				819				819		
02.04.2023	BV10	web - vytvoření				2 000				2 000		
05.05.2023	BV11	web - provoz				150				150		
15.07.2023	BV12	koncesionářské poplatky				135				135		
23.08.2023	BV13	nákup pracovní oděv				2 205				2 205		
23.10.2023	BV14	nákup balzámy				1 318				1 318		
23.10.2023	BV15	nákup kartičky obyč. a v plastu				1 500				1 500		
14.11.2023	BV16	grafika a tisk reklamní předměty				997				997		

Obrázek č. 3: Deník příjmů a výdajů

(Zdroj: Vlastní zpracování)

2.2.3 Evidence majetku

Podnikatelka ve svém obchodním majetku nemá zařazen žádný majetek, který spadá do kategorie hmotného majetku dle § 26 odst. 2 ZDP. Do své provozovny však pořídila

majetek s hodnotou nižší než 80 000 Kč a dobou použitelnosti delší než 1 rok spadající do kategorie drobného hmotného majetku. Jelikož se jedná předměty, které využívá pouze ve své provozovně k podnikatelské činnosti a výdaje za ně si uplatňuje jako daňově uznatelné, je vhodné je evidovat v obchodním majetku. Tabulka č. 7 znázorňuje, jak by v případě podnikatelky taková evidence vypadala.

Tabulka č. 7: Evidence drobného hmotného majetku

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Obchodní majetek – drobný hmotný majetek				
Název majetku	Datum zařazení	Pořizovací cena	Datum vyřazení	Důvod vyřazení
Pedikérské křeslo	02.02.2023	16 490,00 Kč		
Pedikérská vanička	02.02.2023	14 900,00 Kč		
Ultrazvuková špachtle	02.02.2023	2 193,00 Kč		
Kosmetická lampa	02.02.2023	4 250,00 Kč		
Horkovzdušný sterilizátor	02.02.2023	1 499,00 Kč		
Nahřívač vosku	02.02.2023	1 590,00 Kč		
Kávovar	17.02.2023	4 000,00 Kč		
Kadeřnické křeslo	28.03.2023	5 600,00 Kč		
Podnožka na pedikúru	28.03.2023	800,00 Kč		
Rádio	08.04.2023	819,00 Kč		

Do evidence je zahrnut i některý majetek, který byl pořízen z příspěvku od ÚP. Výdaje na jeho pořízení jsou sice daňově neuznatelné, jak je uvedeno v předchozích kapitolách. Jejich záznam v evidenci drobného hmotného majetku, tedy obchodního majetku podnikatelky, však může sloužit jako důkazní prostředek při uplatňování případných výdajů na jejich opravu jako daňově uznatelných.

2.2.4 Uzavření daňové evidence

K poslednímu dni zdaňovacího období, tj. 31. 12. je vytvořen přehled o příjmech a výdajích podnikatelky, který umožňuje zjištění základu daně z příjmů. Součástí přehledu je uzávěrková úprava příjmů a výdajů ovlivňujících základ daně z příjmů.

V analyzovaném roce však nenastaly žádné skutečnosti na základě, kterých by bylo nutné upravit příjmy a výdaje, jelikož zřizovací výdaje již byly zahrnuty do daňově uznatelných výdajů při otevření peněžního deníku. Tabulka č. 8 znázorňuje přehled o příjmech a výdajích v členění dle potřeb podnikatelky. Do provozní režie jsou zahrnuty výdaje za reklamní předměty, provoz webové stránky, nájemného a energií, živnostenský poplatek a koncesionářské poplatky. Ostatní výdaje tvoří zakoupený drobný hmotný majetek a pracovní oblečení.

Tabulka č. 8: Přehled o příjmech a výdajích k 31. 12.

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Položka	Kč
Příjmy daňové	
Příjmy z prodeje služeb	520 910 Kč
Příjmy daňové celkem	520 910 Kč
Výdaje daňové	
Výdaje za nákup materiálu	53 281 Kč
Provozní režie	99 570 Kč
Ostatní výdaje	20 377 Kč
Výdaje daňové celkem	173 228 Kč
Rozdíl mezi příjmy a výdaji daňovými	347 682 Kč
Příjmy nedaňové celkem	45 000 Kč
Výdaje nedaňové celkem	102 510 Kč

K poslednímu dni zdaňovacího období, je také nutné ověřit skutečný stav zásob, hmotného majetku, pohledávek a závazků a zjištěném stavu provést zápis a porovnat jej s vykazovanými stavy v evidenci. Nebyly zjištěny žádné rozdíly, které by bylo nutné promítnout do daňové evidence. Podnikatelka k 31. 12. neeviduje ani žádné neuhrazené pohledávky a závazky.

2.3 Výpočet daňové povinnosti

V této kapitole bude vyčíslena daňová povinnost podnikatelky za rok 2023, včetně zahrnutí nezdanitelných částí základu daně a slev v souladu se ZDP platného v roce 2023.

2.3.1 Vyčíslení základu daně

Za zdaňovací období roku 2023, v němž podnikatelka zahájila svoji činnost, dosáhla ze samostatné činnosti zdanitelných příjmů ve výši 520 910 Kč. Současně její skutečně vynaložené a daňově uznatelné výdaje za toto období činily 173 228 Kč. Pro výpočet základu daně ze samostatné činnosti je nutné vypočítat rozdíl mezi těmito dvěma hodnotami. Výpočet základu daně je pro lepší přehled uveden v tabulce č. 9.

Tabulka č. 9: Výpočet základu daně dle § 7 ZDP

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Příjmy	520 910 Kč
Výdaje	173 228 Kč
Základ daně dle § 7 ZDP	347 682 Kč

2.3.2 Nezdánitelné části základu daně

Podnikatelka si během roku 2023 začala přispívat na soukromé životní pojištění částkou 735 Kč měsíčně, ročně činila celková výše plateb na toto pojištění v součtu 6 615 Kč. Dle § 15 odst. 5 ZDP si o tuto částku může snížit základ daně.

Ke konci roku byla podnikatelka jedenkrát darovat krevní plazmu v jednom z odběrových míst v Brně. Za tento odběr jí byla nabídnuta finanční náhrada 900 Kč, ale rozhodla se pro bezpříspěvkové darování krevní plazmy, z toho důvodu, že vybrané odběrové místo za každého bezpříspěvkového dárce finančně podpoří jednu z jejích partnerských neziskových organizací dle výběru dárce. Může si tedy ze základu daně odečíst toto bezúplatné plnění v částce 3 000 Kč. Tabulka č. 10 zobrazená níže představuje celkovou výši nezdánitelných částí, o které si může podnikatelka snížit svůj základ daně za toto období.

Tabulka č. 10: Nezdánitelné části základu daně poplatníka

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Soukromé životní pojištění	6 615 Kč
Dar krevní plazmy	3 000 Kč
Nezdánitelné části celkem	9 615 Kč

2.3.3 Slevy na dani

Podnikatelka si zároveň může z vypočtené daně odečíst slevu na poplatníka, která v roce 2023 činí 2 570 Kč měsíčně, v úhrnu na celý rok si tedy může odečíst celkem 30 840 Kč i přesto, že vydělávala jen po část roku, tedy i v případě, že byla v lednu a únoru roku 2023 vedena na ÚP jako uchazeč o zaměstnání a neměla v tomto období žádné příjmy.

2.3.4 Výsledná daňová povinnost

Informace uvedené výše a vypočtené údaje jsou využity v tabulce č. 11 ke správnému určení daňové povinnosti podnikatelky za zdaňovací období roku 2023.

Dle § 16 ZDP, činí sazba daně z příjmů fyzických osob 15 % pro část základu daně do 36násobku průměrné mzdy, tento násobek v roce 2023 dosahoval výše 1 451 664 Kč. Zároveň platí, že daň je vypočtena ze základu daně sníženého o nezdánitelné části základu daně, a takto upravený základ daně je nutno zaokrouhlit na celá sta korun dolů.

Tabulka č. 11: Výpočet daňové povinnosti podnikatele

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Základ daně dle § 7 ZDP	347 682 Kč
Nezdanitelné části základu daně	9 615 Kč
Základ daně upravený o nezdanitelné části	338 067 Kč
Zaokrouhlený základ daně	338 000 Kč
Vypočtená daň z příjmů před slevami	50 700 Kč
Sleva dle § 35ba ZDP	30 840 Kč
Daň z příjmů po uplatnění slevy	19 860 Kč
Nedoplatek	19 860 Kč

Daňová povinnost podnikatelky za zdaňovací období roku 2023 se rovná nedoplatku ve výši **19 860 Kč**. Díky tomu, že jsou splněny podmínky uvedené v § 38a odst. 2 písm. a) ZDP, tedy že daňová povinnost nepřesáhla hranici 30 000 Kč, není podnikatelka povinna odvádět v průběhu následujícího zdaňovacího období, tj. rok 2024, zálohy na daň z příjmů.

3. Vlastní návrhy řešení

Návrhová část bakalářské práce je zaměřena na výpočet daňové povinnosti vybrané fyzické osoby při využití prostředků daňové optimalizace. Tato část práce bude detailně zkoumat možnosti snížení daňové zátěže prostřednictvím vhodně navržených variant. Konkrétně bude celková daňová povinnost vypočtena ve dvou nových variantách, které zahrnují aplikaci paušálních výdajů na dopravu při podmínkách zahrnutí a nezahrnutí automobilu do obchodního majetku podnikatelky.

Dalším krokem této části bude srovnání základní situace podnikatelky s navrženými variantami, kde budou zohledněny veškeré výhody a možnosti daňové optimalizace. Toto srovnání bude poskytnuto prostřednictvím srovnání daňových základů a povinností v obou případech.

Závěrečná část návrhové sekce bude věnována zhodnocení úspěšnosti navržené daňové optimalizace. Cílem tohoto zhodnocení bude posoudit, do jaké míry navržená varianta vedla ke snížení daňové povinnosti podnikatelky. Zhodnocení provedených kroků nám umožní posoudit přístupy k daňové optimalizaci a jejich dopad na celkovou daňovou zátěž jednotlivce.

3.1 Paušální výdaje na dopravu při nevložení do majetku

Vybraná podnikatelka vlastní automobil, který zakoupila v červnu roku 2022 a nevložila jej do svého obchodního majetku. V průběhu zdaňovacího období nevedla knihu jízd a neuplatňovala ani žádné výdaje související s provozem vozidla. Uschovala si pouze doklady prokazující uhrazené výdaje za nákup vozidla a povinného ručení. Tento automobil využívá jak pro soukromé účely, tak při výkonu své podnikatelské činnosti.

Dle § 24 odst. 2 písm. z) ZDP, je možné využít paušální výdaj na dopravu i přes to, že jej podnikatelka nezahrnula do svého obchodního majetku, další podmínky uplatnění uvedené v ZDP podnikatelka splňuje. Jelikož využívá vozidlo i pro soukromé účely, může si uplatnit pouze krácený paušální výdaj na dopravu ve výši 4 000 Kč za každý měsíc, kdy jej využívala k podnikatelské činnosti. Zde je výhodou to, že na skutečném poměru, v jakém automobil využívá pro svoji podnikatelskou činnost a pro soukromé účely nezáleží, je stanoveno pouze paušální krácení a to o 20 %. Další výhodou je, že pro

využití paušálního výdaje na dopravu nemusí vést žádnou evidenci či knihu jízd ani jiným způsobem dokazovat skutečné použití motorového vozidla.

Podnikatelka ale musí respektovat fakt, že pokud uplatňuje paušální výdaje na dopravu, nemůže si jako daňové výdaje uplatnit spotřebované pohonné hmoty nebo náhrady výdajů za spotřebované pohonné hmoty ani parkovné. Jelikož nebylo vozidlo vloženo do obchodního majetku, není možné zahrnout výdaje za pořízení vozidla ve formě odpisů a povinné ručení do daňově uznatelných výdajů a snížit si tím základ daně.

V daňové evidenci se uplatnění paušálního výdaje na dopravu projeví při uzávěrkové úpravě daňově uznatelných výdajů. Jak již bylo zmíněno výše, podnikatelka nemá v daňově uznatelných výdajích zahrnuté skutečné výdaje související s provozem automobilu, které by bylo nutné vyřadit při uplatnění paušálního výdaje na dopravu. V tabulce č. 12 je znázorněn přehled o příjmech a výdajích podnikatelky na konci zdaňovacího období, kde je projevono uplatnění paušálního výdaje na dopravu v položce uzávěrkové úpravy výdajů.

Tabulka č. 12: Přehled o příjmech a výdajích k 31. 12.

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Položka	Kč
Příjmy daňové	
Příjmy z prodeje služeb	520 910 Kč
Příjmy daňové celkem	520 910 Kč
Výdaje daňové	
Výdaje za nákup materiálu	53 281 Kč
Provozní režie	99 570 Kč
Ostatní výdaje	20 377 Kč
Uzávěrková úprava výdajů	40 000 Kč
Výdaje daňové celkem	213 228 Kč
Rozdíl mezi příjmy a výdaji daňovými	307 682 Kč
Příjmy nedaňové celkem	45 000 Kč
Výdaje nedaňové celkem	102 510 Kč

3.1.1 Výpočet daňové povinnosti

V této části je vypočítána daňová povinnost vybrané podnikatelky s ohledem na využití paušálních výdajů na dopravu v podmínkách nezahrnutí vozidla do obchodního majetku.

Jak již bylo zmíněno v přechozí kapitole podnikatelka může využít krácený paušál na dopravu ve výši 4 000 Kč za každý měsíc, kdy jej využívala k podnikatelské činnosti. Jelikož vybraná fyzická osoba zahájila svoji podnikatelskou činnost 1. března roku 2023 a již v té době vlastnila automobil, který využívala ke své činnosti, může si uplatnit krácený paušál na dopravu již od měsíce zahájení činnosti, a to v celkovém úhrnu 40 000 Kč za zdaňovací období roku 2023. Tabulka č. 13 znázorňuje nově vypočtené výdaje s využitím paušálních výdajů na dopravu.

Tabulka č. 13: Celkové výdaje s využitím paušálních výdajů na dopravu

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Skutečné výdaje	173 228 Kč
Paušální výdaje na dopravu	40 000 Kč
Skutečné výdaje s využitím paušálu	213 228 Kč

Tabulka č. 14: Výpočet základu daně dle § 7 ZDP

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Příjmy	520 910 Kč
Výdaje	213 228 Kč
Základ daně dle § 7 ZDP	307 682 Kč

Tabulka č. 14 zobrazuje výpočet nového dílčího základu daně s využitím paušálních výdajů na dopravu. Hodnota nového dílčího základu daně je **307 682 Kč**. Tabulka č. 15 dále zobrazuje výpočet daňové povinnosti z nového základu daně.

Tabulka č. 15: Výpočet daňové povinnosti podnikatelky z nového základu daně

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Základ daně dle § 7 ZDP	307 682 Kč
Nezdanitelné části základu daně	9 615 Kč
Základ daně upravený o nezdanitelné části	298 067 Kč
Zaokrouhlený základ daně	298 000 Kč
Vypočtená daň z příjmů před slevami	44 700 Kč
Sleva dle § 35ba ZDP	30 840 Kč
Daň z příjmů po uplatnění slevy	13 860 Kč
Nedoplatek	13 860 Kč

Nově vypočtená daňová povinnost vybrané podnikatelky za zdaňovací období roku 2023 při využití paušálních výdajů na dopravu se rovná nedoplatku ve výši 13 860 Kč. Jelikož se jedná o nižší daňovou povinnost než v předchozím případě, opět nevzniká povinnost odvádět v průběhu následujícího zdaňovacího období roku 2024 zálohy na daň z příjmů.

3.2 Paušální výdaje na dopravu při vložení do majetku

Pokud by se podnikatelka rozhodla vložit při zahájení činnosti do obchodního majetku osobní automobil, mohla by si jako daňově uznatelné uplatnit kromě paušálního výdaje na dopravu i výdaje za nákup vozidla ve formě odpisů a také výdaje za zákonné pojištění vozidla. Podnikatelka má k dispozici pouze doklady za zákonné pojištění vozidla, které bylo uhrazeno dne 7. června 2023 ve výši 6 500 Kč. Z důvodu využití kráceného paušálního výdaje na dopravu je nutné ponížít i odpisy a výdaje za zákonné pojištění automobilu o 20 %.

Podnikatelka pořídila 7. června 2022 osobní automobil Škoda Fabia v pořizovací ceně 204 000 Kč. Při zařazení do obchodního majetku k datu zahájení činnosti 1. března 2023

se odpisy vypočtou z pořizovací ceny 204 000 Kč, jelikož doba mezi zakoupením automobilu a jeho vložením do obchodního majetku nepřesáhla 1 rok. Pokud by bylo vozidlo zařazeno do obchodního majetku podnikatelky až ve zdaňovacím období roku 2024, tak by vstupní cenou pro účely daňového odpisování byla cena stanovená dle posudku znalce, který by si nechala vypracovat.

Z důvodu snížení základu daně z příjmů podnikatelky v roce 2023 je výhodnější zvolit zrychlené odpisování, u kterého se v prvních letech odpisování zahrnují do výdajů vyšší částky ve srovnání s rovnoměrným odpisováním. Osobní automobil je dle přílohy č. 1 ZDP zařazen do druhé odpisové skupiny a dle § 30 ZDP činí doba odpisování 5 let pro majetek v druhé odpisové skupině. Tabulka č. 16 představuje výpočet zrychlených odpisů v letech.

Tabulka č. 16: Rovnoměrné odpisy automobilu

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Rok	Koeficient	Roční odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2023	5	40 800 Kč	40 800 Kč	163 200 Kč
2024	6	65 280 Kč	106 080 Kč	97 920 Kč
2025	6	48 960 Kč	155 040 Kč	48 960 Kč
2026	6	32 640 Kč	187 680 Kč	16 320 Kč
2027	6	16 320 Kč	204 000 Kč	0 Kč

Do daňově uznatelných výdajů si podnikatelka může zahrnout za analyzované zdaňovací období pouze krácený roční odpis ve výši 80 % z 40 800 Kč. Jelikož je nyní automobil zařazen v obchodním majetku podnikatelky, může si snížit základ daně z příjmů i o zaplacené zákonné pojištění, také v kráceném poměru 80 % z 6 500 Kč. Automobil vložený do obchodního majetku se zaznamená v evidenci na kartě dlouhodobého hmotného majetku podnikatelky.

Odpis ve výši 32 640 Kč se stejně jako paušální výdaje na dopravu projeví v daňové evidenci při uzávěrkové úpravě daňově uznatelných výdajů v přehledu o příjmech a výdajích sestavovaném na konci zdaňovacího období. Uhrazené povinné ručení je k datu zaplacení zapsáno v peněžním deníku jako daňově uznatelný výdaj.

3.2.1 Výpočet daňové povinnosti

V této části je vypočítána daňová povinnost vybrané podnikatelky s ohledem na využití paušálních výdajů na dopravu v podmínkách zahrnutí vozidla do obchodního majetku. Podnikatelka využije stejně jako v předchozí variantě krácený paušální výdaj na dopravu, společně s ním si však jako další daňově uznatelné výdaje uplatní i vypočtený krácený odpis ve výši 32 640 Kč a uhrazené zákonné pojištění vozidla v ponížené výši 5 200 Kč. V tabulce č. 17 jsou vypočteny celkové výdaje zahrnující výše zmíněné skutečnosti.

Tabulka č. 17: Celkové výdaje s využitím paušálních výdajů na dopravu

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Skutečné výdaje	211 068 Kč
Paušální výdaje na dopravu	40 000 Kč
Skutečné výdaje s využitím paušálu	251 068 Kč

Tabulka č. 18: Výpočet základu daně dle § 7 ZDP

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Příjmy	520 910 Kč
Výdaje	251 068 Kč
Základ daně dle § 7 ZDP	269 842 Kč

V tabulce č. 18 je vypočten nový základ daně z příjmů ve výši 269 842 Kč, který je nižší vzhledem k zahrnutí dalších 37 840 Kč do daňově uznatelných výdajů. Tento základ bude novým podkladem pro vypočtení daňové povinnosti podnikatelky v tabulce č. 19.

Tabulka č. 19: Výpočet daňové povinnosti podnikatelky z nového základu daně

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Základ daně dle § 7 ZDP	269 842 Kč
Nezdanitelné části základu daně	9 615 Kč
Základ daně upravený o nezdanitelné části	260 227 Kč
Zaokrouhlený základ daně	260 200 Kč
Vypočtená daň z příjmů před slevami	39 030 Kč
Sleva dle § 35ba ZDP	30 840 Kč
Daň z příjmů po uplatnění slevy	8 190 Kč
Nedoplatek	8 190 Kč

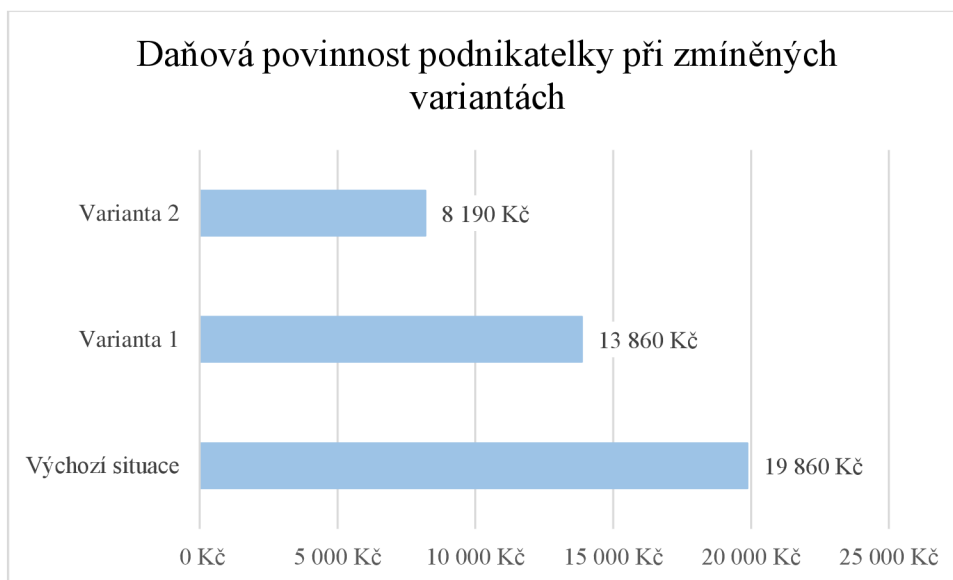
Daňová povinnost vypočtená z nového základu daně představuje nedoplatek ve výši 8 190 Kč, který je podnikatelka povinna uhradit. Povinnost odvádět v průběhu následujícího zdaňovacího období roku 2024 zálohy na daň z příjmů z důvodu nízké daňové povinnosti stejně jako v předchozích variantách nevzniká.

3.3 Srovnání

V první navržené variantě je kromě skutečných výdajů přistoupeno k využití paušálního výdaje na dopravu v podmínkách nezahrnutí osobního automobilu do obchodního majetku podnikatelky. Využitím paušálního výdaje na dopravu automobilem, který nebyl vložen do obchodního majetku, došlo ke snížení celkového daňového základu a výsledné daňové povinnosti. Daňová úspora při využití první varianty byla vyčíslena na 6 000 Kč, navržená varianta tedy vedla k daňové optimalizaci.

Druhá navržená varianta pracovala se situací, kdy je využito paušálního výdaje na dopravu a zároveň je vozidlo vloženo do obchodního majetku podnikatelky. V tomto případě bylo možné kromě využití paušálního výdaje na dopravu zahrnout do daňové

uznatelných výdajů také odpisy automobilu a výdaje za zákonné pojištění vozidla. Tato varianta přinesla daňovou úsporu ve výši 11 670 Kč a vedla tímto k daňové optimalizaci. Pro přehlednost je v grafu č. 2 vyčíslena daňová povinnost podnikatelky plynoucí z její výchozí situace a dále daňová povinnost při využití jednotlivých variant.



Graf č. 2: Daňová povinnost podnikatelky při zmíněných variantách

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Z posouzení výhod a nevýhod obou variant je zřejmé, že největší daňová optimalizace vzniká v případě využití druhé varianty, tedy využití paušálního výdaje na dopravu při zahrnutí automobilu do obchodního majetku. Tato varianta totiž kromě využití paušálního výdaje umožňuje zahrnout do výdajů snižujících základ daně i odpisy automobilu a také provozní výdaje související s jeho užíváním. Daňová povinnost je v tomto případě 8 190 Kč a oproti výchozí situaci přináší daňovou úsporu ve výši 11 670 Kč, přičemž podnikatelce v takovém případě nevznikají téměř žádné administrativně náročné úlohy ani skutečně vynaložené výdaje navíc.

Závěr

Bakalářská práce se zabývala problematikou daňové evidence a možnostmi daňové optimalizace vybrané reálné fyzické osoby působící v oblasti poskytování kosmetických služeb, která zahájila svoji podnikatelskou činnost v analyzovaném období.

V úvodní části byly shrnuty základní teoretické pojmy týkající se daňové evidence, včetně právní úpravy, cíle a obsahu této evidence. Byly popsány jednotlivé složky daňové evidence a podrobněji rozebrány podmínky uplatňování příjmů a výdajů v rámci daňové evidence.

Analytická část se zabývala popisem současného stavu konkrétní fyzické osoby, začínající podnikatelky. Zde byly uvedeny informace o podnikání fyzické osoby a zpracovány jednotlivé části její daňové evidence. Především byly zjištěny a roztrženy její skutečné příjmy a výdaje z pohledu posouzení daňové uznatelnosti. V závěru této části byla vypočtena aktuální daňová povinnost vybrané fyzické osoby za sledované zdaňovací období.

Poslední, návrhová část, byla zaměřena na možnosti daňové optimalizace. Byly představeny dvě konkrétní varianty, vedoucí k daňové optimalizaci fyzické osoby, kdy byla v obou případech vypočtena nová daňová povinnost. Dále byly varianty porovnány s výchozí situací fyzické osoby, přičemž byla v obou případech vyčíslena daňová úspora. Na závěr byla vyhodnocena nejvhodnější varianta daňové optimalizace, která vedla k nejvyššímu snížení daňové povinnosti.

Seznam použitých zdrojů

1. ČESKO. *Zákon č. 40 ze dne 9. února 1995, o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1998 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů*. Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-40>. [cit. 2024-02-23].
2. ČESKO. *Zákon č. 435 ze dne 13. května 2004, o zaměstnanosti*. Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435>. [cit. 2024-03-12].
3. DĚRGEL, Martin. *Daňové a nedaňové výdaje A-Z 2023*. Český Těšín: Poradce, 2023. ISBN 978-80-7365-484-9.
4. DUŠEK, Jiří a SEDLÁČEK, Jaroslav. *Daňová evidence podnikatelů 2023*. Dvacáté vydání. Praha: Grada Publishing, 2023. ISBN 978-80-271-3986-6.
5. HAKALOVÁ, Jana a PŠENKOVÁ, Yvetta. *Daňová evidence: teorie a praxe*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-239-1.
6. HAKALOVÁ, Jana; PŠENKOVÁ, Yvetta a KRYŠKOVÁ, Šárka. *Daňová evidence podnikatelů a jednoduché účetnictví neziskových subjektů*. 3. rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-024-0.
7. HNÁTEK, Miroslav. *Daňové a nedaňové náklady*. 6. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Esap, s.r.o, 2023. ISBN 978-80-908801-0-8.
8. NĚMCOVÁ, Veronika. *Jak dlouho musí OSVČ archivovat daňové doklady*. Online. In: *Finance.cz*. 2023. Dostupné z: <https://www.finance.cz/541893-archivace-danovych-dokladu-osvc/>. [cit. 2023-12-23].
9. PILÁTOVÁ, Jana. *Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ*. 13. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2022. ISBN 978-80-7554-356-1.
10. PRUDKÝ, Pavel a LOŠŤÁK, Milan. *Hmotný a nehmotný majetek v praxi: komentář, příklady, výklad změn*. 19. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2023. ISBN 978-80-7554-393-6.
11. SEYFOR, A.S. *Co je to peněžní deník a jak ho vyplnit*. Online. In: *Money.cz*. 2021. Dostupné z: <https://money.cz/novinky-a-tipy/ucetnictvi-2/co-je-to-penezni-denik-a-jak-ho-vyplnit/>. [cit. 2023-11-25].

12. ŠTOHL, Pavel. *Daňová evidence 2023: praktický průvodce problematikou daňové evidence pro podnikatele*. 9. aktualizované vydání. Znojmo: Ing. Pavel Štohl, 2023. ISBN 978-80-88221-73-9.
13. VYCHOPENĚ, Jiří. *Meritum Daň z příjmů 2023*. Devatenácté vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-467-5.
14. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. In: *Daně z příjmů*, s. 5-197. ÚZ, č. 1518. Ostrava: Sagit, 2023. ISBN 978-80-7488-559-4.

Seznam použitých zkratk

ČNB – Česká národní banka

DPH – daň z přidané hodnoty

ÚP – úřad práce

ZDP – zákon o daních z příjmů

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Zjednodušený deník příjmů a výdajů	16
Obrázek č. 2: Karta dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku.....	25
Obrázek č. 3: Deník příjmů a výdajů	42

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Možné řešení evidenční karty drobného hmotného nebo nehmotného majetku.....	26
Tabulka č. 2: Doba odpisování dle zařazení do odpisových skupin.....	26
Tabulka č. 3: Odpisové sazby pro rovnoměrné odpisování.....	28
Tabulka č. 4: Odpisové sazby pro zrychlené odpisování.....	29
Tabulka č. 5: Příklad skladní karty	32
Tabulka č. 6: Klasifikace předmětu podnikání a ekonomické činnosti CZ NACE	36
Tabulka č. 7: Evidence drobného hmotného majetku.....	43
Tabulka č. 8: Přehled o příjmech a výdajích k 31. 12.	44
Tabulka č. 9: Výpočet základu daně dle § 7 ZDP	45
Tabulka č. 10: Nezdánitelné části základu daně poplatníka	46
Tabulka č. 11: Výpočet daňové povinnosti podnikatele.....	47
Tabulka č. 12: Přehled o příjmech a výdajích k 31. 12.	49
Tabulka č. 13: Celkové výdaje s využitím paušálních výdajů na dopravu.....	50
Tabulka č. 14: Výpočet základu daně dle § 7 ZDP	50
Tabulka č. 15: Výpočet daňové povinnosti podnikatelky z nového základu daně.....	51
Tabulka č. 16: Rovnoměrné odpisy automobilu.....	52
Tabulka č. 17: Celkové výdaje s využitím paušálních výdajů na dopravu.....	53
Tabulka č. 18: Výpočet základu daně dle § 7 ZDP	53
Tabulka č. 19: Výpočet daňové povinnosti podnikatelky z nového základu daně.....	54

Seznam rovnic

Rovnice č. 1: Roční odpis v prvním roce rovnoměrného odpisování	27
Rovnice č. 2: Roční odpis v dalších letech rovnoměrného odpisování	27
Rovnice č. 3: Roční odpis v prvním roce zrychleného odpisování	28
Rovnice č. 4: Roční odpis v dalších letech zrychleného odpisování	28

Seznam grafů

Graf č. 1: Přehled poskytovaných služeb v analyzovaném roce.....	37
Graf č. 2: Daňová povinnost podnikatelky při zmíněných variantách	55